

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

Raport

MONITORIZAREA MODULUI
DE OCUPARE/ÎNCETARE
A FUNCȚIILOR PUBLICE
ÎN ANUL 2018

Chișinău, 2019

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

RAPORT

MONITORIZAREA MODULUI DE OCUPARE / ÎNCETARE A FUNCȚIILOR PUBLICE ÎN ANUL 2018

*Raport elaborat pentru Asociația Promo-LEX
de Mariana Kalughin, expert independent*

Chișinău, 2019

Redactor: Doina Dumbrăveanu-Munteanu
Design, machetare și tipar: „FOXTROT” SRL
Sursa imaginii de pe coperta: freepik.com

Asociația Promo-LEX

Ștefan cel Mare 127, Chișinău, Moldova
tel./fax: (+373 22) 45 00 24, 44 96 26
info@promolex.md
www.promolex.md

SE DISTRIBUIE GRATUIT

Toate drepturile sunt protejate. Conținutul Raportului poate fi utilizat și reprodus în scopuri non-profit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX cu condiția indicării sursei de informație.

Raportul este realizat în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Opiniile exprimate în Raportul „Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2018” aparțin autorului și nu reflectă neapărat punctul de vedere al donatorului.

CUPRINS

CONSIDERAȚII PREALABILE: REPERE METODOLOGICE	4
I. CADRUL LEGAL	7
1.1. Cadrul legal privind ocuparea/încetarea funcțiilor publice	7
1.2. Cadrul legal privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice	10
1.3. Cadrul legal privind testarea la poligraf	10
II. CADRUL INSTITUȚIONAL	12
2.1. Comisiile pentru organizarea și desfășurarea concursurilor de ocupare a funcțiilor publice	12
2.2. Cadrul instituțional privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice	17
2.3. Cadrul instituțional privind testarea la poligraf	17
III. PUNEREA ÎN APLICARE	18
3.1. Considerații privind funcțiile monitorizate	18
3.2. Punerea în aplicare a prevederilor privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice	25
3.3. Punerea în aplicare a prevederilor privind testarea la poligraf	26
IV. FINALITATEA	28
4.1. Legalitate	28
4.2. Independență	29
4.3. Integritate	33
4.4. Transparență	35
CONSIDERAȚII FINALE: CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	36
ABREVIERI	38

CONSIDERAȚII PRELABILE: REPERE METODOLOGICE

În perioada anilor 2016–2019, Asociația Promo-LEX, în cadrul Programului „Monitorizarea Proceselor Democratice”, implementează Proiectul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”. În vederea promovării cetățeniei active și sporirii responsabilității politice, proiectul prevede mai multe activități de monitorizare și sensibilizare a opiniei publice, precum și de advocacy în problemele ce vizează procesele politice și de guvernare.

Prezentul Raport este produsul monitorizării modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2018, fiind o continuitate a rapoartelor anterioare – „Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2016”¹ și „Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2017”². Prezentul Raport menține aceleași abordări metodologice, acestea fiind ajustate la actualele obiective de monitorizare.

Scopul monitorizării rezidă în analiza și evaluarea practicilor aplicate de către subiecții monitorizați în ceea ce privește asigurarea respectării cadrului legal privind ocuparea/încetarea funcțiilor publice. Subiecți sunt: Președintele RM, Parlamentul, Guvernul, dar și instituțiile subordonate acestora. Obiectul monitorizării îl constituie modul de ocupare/încetare a funcțiilor publice. În sensul prezentului Raport, prin funcții publice se înțeleg funcțiile de demnitate publică, funcțiile publice de conducere de nivel superior, precum și funcțiile publice de conducere.

În vederea realizării scopului, am urmărit următoarele obiective:

- analiza și evaluarea cadrului legal (în funcție de evoluțiile din anul 2018 – legi și acte normative subordonate, în redacția în vigoare până la data de 01.01.2019, dacă acestea nu au fost supuse analizei în rapoartele anterioare);
- analiza și evaluarea cadrului instituțional (în funcție de evoluțiile din anul 2018 – comisii de concurs înființate și funcționale, dacă acestea nu au fost supuse analizei în rapoartele anterioare);
- analiza și evaluarea nivelului de punere în aplicare a prevederilor legale;
- analiza și evaluarea finalității – garantarea, prin cadrul legal și instituțional, dar și prin practicile aplicate, a principiilor legalității, independenței, integrității, transparenței;
- monitorizarea implementării recomandărilor formulate în rapoartele anterioare³ și elaborarea, reieșind și din evoluțiile anului 2018, a unui set de recomandări în vederea îmbunătățirii prevederilor legale și a practicilor.

Având în vedere obiectivele, menținem cele patru dimensiuni ale monitorizării (cadrul legal, cadrul instituțional, punerea în aplicare, finalitatea), monitorizarea rămânând în continuare una multiaspectuală.

Luând în considerare evoluțiile anului 2018, sunt monitorizate în special funcțiile ocupate/încetate în temeiul deciziilor Președintelui RM, Parlamentului, Guvernului, și anume⁴:

1 Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2016, Promo-LEX, Chișinău, 2017, <https://bit.ly/2H5QS9I>

2 Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2017, Promo-LEX, Chișinău, 2018, <https://bit.ly/2VNLH6G>

3 Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2016, Promo-LEX, Chișinău, 2017, pp. 45–47, <https://bit.ly/2H5QS9I>; Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2017, Promo-LEX, Chișinău, 2018, pp. 42–43, <https://bit.ly/2VNLH6G>

4 Lista este prezentată în ordine alfabetică.

- consilier al Președintelui RM;
- director, ANRE;
- director, ANRCETI;
- director general, ANCD;
- director general, ANSC;
- director general, APP;
- director adjunct, CNA;
- director adjunct, CNPDCP;
- director, director adjunct, SIS;
- director, director adjunct, SPCSB;
- director general, director general adjunct, AMDM;
- director general adjunct, ANSA;
- director general adjunct, SSA;
- guvernator, BNM;
- judecător, Curtea Constituțională;
- judecător, curtea de apel;
- membru, CCA;
- președinte, CNAA;
- președinte, CNAS;
- președinte, judecător, CSJ;
- președinte, vicepreședinte, membru, Consiliul Concurenței;
- secretar de stat;
- șef, șef adjunct, oficiu teritorial, CS;
- vicepreședinte, judecător, judecătorie;
- vicepreședinte, CNPF;
- vicepreședinte, membru, Curtea de Conturi;
- viceprim-ministru, ministru, viceministru.

Pornind de la scop, în procesul de monitorizare au fost utilizate următoarele metode:

- analiza cadrului legal potrivit reperelor metodologice din rapoartele anterioare⁵;
- prelevarea și sinteza (generalizarea) datelor cantitative și calitative;
- exemplificarea carențelor (legale, instituționale, de aplicare) prin studii de caz;

⁵ Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2016, Promo-LEX, Chișinău, 2017, pp. 5–6, <https://bit.ly/2H5QS9I>

- evaluarea dimensiunilor în condițiile grilei de evaluare utilizate în rapoartele anterioare⁶.

În procesul de monitorizare au fost utilizate următoarele surse de bază:

- informațiile furnizate de autorități (informațiile conținute în rapoarte, note informative și analitice, precum și alte informații plasate pe web site-urile oficiale);
- opinii obținute în cadrul interviurilor realizate cu: Valentina Bodrug-Lungu, președintă a Asociației Obștești „Gender-Centru”, membră a comisiilor pentru organizarea și desfășurarea concursului de ocupare a funcțiilor publice de conducere de nivel superior; Viorel Pîrvan, expert, Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”; Viorica Zaharia, președintă a Consiliului de Presă din RM;
- rapoarte, studii, cercetări elaborate de alte asociații obștești;
- publicații mass-media, în special investigații jurnalistice.

⁶ Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2016, Promo-LEX, Chișinău, 2017, p. 6, <https://bit.ly/2H5QS9I>, Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2017, Promo-LEX, Chișinău, 2018, p. 5, <https://bit.ly/2VNLH6G>. Reiterăm că evaluarea nu urmărește cuantificarea numerică exactă a fiecărei dimensiuni, ci captarea unei imagini de ansamblu a problemelor.

I. CADRUL LEGAL

1.1. Cadrul legal privind ocuparea/încetarea funcțiilor publice

Legea nr. 199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică (Legea nr. 199/2010)⁷ continuă să constituie lege-cadru, care reglementează regimul general al funcției de demnitate publică, statutul juridic al demnitarului, precum și alte raporturi subsecvente.

Pe parcursul anului 2018, au intrat în vigoare mai multe amendamente⁸ aduse Legii nr. 199/2010, prin care:

- din lista persoanelor cu funcții de demnitate publică au fost excluse pozițiile: președinte, prim-vicepreședinte, vicepreședinte, secretar științific general al AȘM; președinte, vicepreședinte, secretar științific al CNAA; șef al CSC; șef al SSCS; director al SSA; director general adjunct al ANSA. Poziția de președinte al CNAS a fost substituită, pornind de la amendamentele operate în legislația specială, cu funcția de director general al CNAS;
- în lista persoanelor cu funcții de demnitate publică au fost incluse pozițiile de director și director adjunct al SPCSB, precum și cea de inspector-judecător din Inspekția judiciară.

De asemenea, au intrat în vigoare mai multe amendamente⁹ la legea-cadru care reglementează regimul de ocupare/încetare a funcțiilor publice de conducere de nivel superior și a funcțiilor publice de conducere – Legea nr. 158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (Legea nr. 158/2008)¹⁰, prin care:

- în categoria funcționarilor publici de conducere a fost inclusă poziția de șef adjunct al secretariatului Judecătoriei Chișinău;
- din lista autorităților care cad sub incidența Legii nr. 158/2008 a fost exclus Aparatul AȘM, acesta fiind inclus în listă SPCSB.

7 Legea nr. 199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, Monitorul Oficial al RM, 2010, nr. 194–196, art. 637.

8 Amendamentele au fost introduse prin: Legea nr. 305 din 21.12.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 7–17, art. 66; Legea nr. 36 din 16.03.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 126–132, art. 251; Legea nr. 71 din 26.04.2018 pentru completarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 157–166, art. 306; Legea nr. 71 din 26.04.2018 pentru completarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 157–166, art. 306; Legea nr. 48 din 07.06.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 235–244, art. 364; Legea nr. 166 din 26.07.2018 pentru modificarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 333–335, art. 547; Legea nr. 271 din 23.11.2018 pentru modificarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 441–447, art. 717.

9 Amendamentele au fost introduse prin: Legea nr. 305 din 21.12.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 7–17, art. 66; Legea nr. 315 din 22.12.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 7–17, art. 72; Legea nr. 36 din 16.03.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 126–132, art. 251; Legea nr. 74 din 26.04.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 235–244, art. 368; Legea nr. 104 din 14.06.2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 276, art. 407; Legea nr. 160 din 26.07.2018 pentru modificarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 309–320, art. 488; Legea nr. 271 din 23.11.2018 pentru modificarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 441–447, art. 717; Legea nr. 272 din 29.11.2018 pentru modificarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 462–466, art. 776; Legea nr. 280 din 02.11.2018 pentru modificarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2019, nr. 6–12, art. 52.

10 Legea nr. 158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Monitorul Oficial al RM, 2008, nr. 230–232, art. 840.

Actele normative subordonate au fost, de asemenea, supuse unor modificări. Prin Hotărârea Guvernului nr. 527 din 06.06.2018¹¹, au fost modificate și completate mai multe prevederi¹² din Regulamentul cu privire la ocuparea funcției publice prin concurs, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009¹³. Astfel, în actuala redacție, actul citat prevede că autoritatea publică organizatoare a concursului trebuie să publice condițiile de desfășurare a concursului pe portalul guvernamental al funcțiilor publice, pe pagina sa web oficială, precum și să le afișeze pe panoul informațional de la sediul său, într-un loc vizibil și accesibil publicului, cu cel puțin 20 de zile înainte de data desfășurării concursului. Autoritățile publice pot publica condițiile de desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției publice și într-o publicație periodică sau în alte mijloace de informare. În cazul neprezentării, din motive neîntemeiate, a candidatului învingător al concursului în timp de 5 zile lucrătoare de la data la care a fost declarat învingător în vederea numirii în funcția publică, neprezentării în termen de 10 zile de la data la care a fost declarat învingător a originalelor documentelor specificate sau a refuzului în scris de a fi numit în funcția publică, persoana/organul care are competența legală de numire în funcție desemnează următorul candidat din lista candidaților care au promovat concursul, iar în cazul lipsei acestuia, se modifică termenul-limită de depunere a dosarelor sau concursul se declară închis. În cazul în care candidatul numit învingător a refuzat angajarea și nu există un alt candidat care a promovat concursul, autoritatea publică poate prelungi termenul concursului. Lista tuturor documentelor comisiei de concurs este întocmită la finalizarea concursului de către secretarul comisiei de concurs, documentele fiind păstrate de către subdiviziunea resurse umane din cadrul autorității publice timp de un an.

A fost modificat și pct. 18/2 din Regulament, în acest fel fiind soluționată problema menționată în raportul pentru anul 2017¹⁴, noțiunea de „aviz privind cadrul de integritate” fiind substituită prin noțiunea de „certificat de integritate”.¹⁵ Astfel, în condițiile actuale, în termen de cel mult două zile de la desfășurarea competiției CV-urilor, comisia de concurs solicită următoarele documente pentru candidații selectați: ANI – certificat de integritate; CNA – certificat de cazier privind integritatea profesională; SIS – informația referitoare la lipsa sau existența factorilor de risc care pot aduce atingere ordinii de drept, securității statului, ordinii publice. Modificarea a fost posibilă după amendarea, prin Legea nr. 74 din 26.04.2018¹⁶, a mai multor legi. Reamintim că problema a constat în lipsa uniformității terminologiei normative, același document regăsindu-se sub diferite denumiri în diferite acte: „informație privind stările de incompatibilitate nesoluționate și privind conflictele de interese sancționate” (art. 31 alin. (2) din Legea integrității, nr. 82 din 25.05.2017¹⁷); „certificat de integritate” (art. 49 alin. (1) lit. f) din Codul electoral al RM, nr. 1381 din 21.11.1997¹⁸); „aviz privind cadrul de integritate” (Regulamentul cu privire la ocuparea funcției publice prin concurs).

11 Hotărârea Guvernului nr. 527 din 06.06.2018 cu privire la modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 201 din 11 martie 2009, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 183–194, art. 579.

12 Ne referim la punctele 7, 8, 18/2 lit. a), 45, 46/1 lit. c), 52 lit. h) și 53 lit. d).

13 Hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Monitorul Oficial al RM, 2009, nr. 55–56, art. 249.

14 Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2017, Promo-LEX, Chișinău, 2018, p. 13, <https://bit.ly/2VNLH6G>

15 Cu referire la certificatul de integritate, au fost identificate mai multe probleme. Pentru detalii, a se vedea: Promo-LEX, Inițiativa legislativă privind certificatul de integritate necesită îmbunătățiri, semnalează Promo-LEX, <https://bit.ly/2H86ZIV>

16 Legea nr. 74 din 26.04.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 235–244, art. 368.

17 Legea integrității nr. 82 din 25.05.2017, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 229–243, art. 360.

18 Codul electoral nr. 1381 din 21.11.1997, Monitorul Oficial al RM, 1997, nr. 81, art. 667.

În general, cadrul legal relevant nu a suferit amendamente esențiale. Din acest motiv menținem constatările și recomandările formulate în rapoartele anterioare¹⁹. Abordarea corespunzătoare a curenților legislative este importantă și din perspectiva legislației speciale²⁰, care nu totdeauna este explicită și cuprinzătoare. Este de menționat că, în unele cazuri, prevederile normative au fost dezvoltate cu ajutorul actelor normative subordonate, cum ar fi:

- Regulamentul privind modul de selectare și cerințele față de candidatul la funcția de director general al Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 596 din 26.06.2018²¹;
- Regulamentul privind procedura de organizare și desfășurare a concursului pentru selecția candidaților la funcția de Director al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, aprobat prin Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 592 din 30.11.2018²²;
- Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului deschis pentru selecția candidaților la funcțiile de Consilier pentru soluționarea contestațiilor al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, aprobat prin Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 593 din 30.11.2018²³;

19 Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2016, Promo-LEX, Chișinău, 2017, pp. 45–47, <https://bit.ly/2H5QS9l>, Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2017, Promo-LEX, Chișinău, 2018, pp. 42–43, <https://bit.ly/2VNLH6G>

20 Pornind de la numirile în funcții efectuate în anul 2018, ne referim la: Codul cu privire la știință și inovare al RM, nr. 259 din 15.07.2004, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 58–66, art. 131; Codul audiovizualului al RM, nr. 260 din 27.07.2006, Monitorul Oficial al RM, 2006, nr. 131–133, art. 679; Legea nr. 317 din 13.12.1994 cu privire la Curtea Constituțională, Monitorul Oficial al RM, 1995, nr. 8, art. 86; Legea nr. 548 din 21.07.1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, Monitorul Oficial al RM, 2015, nr. 297–300, nr. 544; Legea nr. 1104 din 06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, Monitorul Oficial al RM, 2012, nr. 209–211, art. 683; Legea comunicațiilor electronice, nr. 241 din 15.11.2007, Monitorul Oficial al RM, 2008, nr. 51–54, art. 155; Legea nr. 134 din 13.06.2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Monitorul Oficial al RM, 2015, nr. 361–369, art. 673; Legea concurenței, nr. 183 din 11.07.2012, Monitorul Oficial al RM, 2012, nr. 193–197, art. 667; Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice, Monitorul Oficial al RM, 2015, nr. 197–205, art. 402; Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 364–370, art. 620; Legea nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 58–66, art. 133; Hotărârea Guvernului nr. 695 din 14.09.2012 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Serviciului de Stat de Arhivă, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia, Monitorul Oficial al RM, 2012, 198–204, art. 750; Hotărârea Guvernului nr. 71 din 23.01.2013 cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Monitorul Oficial al RM, 2013, nr. 81–21, art. 109; Hotărârea Guvernului nr. 937 din 13.11.2014 cu privire la aprobarea regulamentului privind organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, Monitorul Oficial al RM, 2014, nr. 345–351, art. 1012; Hotărârea Guvernului nr. 902 din 06.11.2017 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 390–395, art. 1011; Hotărârea Guvernului nr. 196 din 28.02.2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 68–76, art. 227; Hotărârea Guvernului nr. 600 din 27.06.2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 235–244, art. 656.

21 Hotărârea Guvernului nr. 596 din 26.06.2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de selectare și cerințele față de candidatul la funcția de director general al Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, precum și a componenței nominale a Comisiei de selectare, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 235–244, art. 652.

22 Parlamentul RM, Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB, nr. 592 din 30.11.2018, cu privire la concursul public pentru selecția candidaților la funcția de Director al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, <https://bit.ly/2H2c3si>

23 Parlamentul RM, Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 593 din 30.11.2018, cu privire la concursul deschis pentru selecția candidaților la funcția de Consilier pentru soluționarea contestațiilor al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, <https://bit.ly/2VSce2H>

- Regulamentul de desfășurare a concursului pentru selectarea candidaților la funcția de director adjunct al Centrului Național Anticorupție, aprobat prin ordinul directorului CNA nr. 56 din 26.03.2018²⁴.

1.2. Cadrul legal privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice

Nici cadrul legal privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice nu a suferit modificări și completări esențiale, motiv pentru care menținem constatările și recomandările formulate în rapoartele anterioare²⁵.

Pe parcursul anului 2018, legea-cadru Legea nr. 271 din 18.12.2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice²⁶ (Legea nr. 271/2008) a fost modificată și completată²⁷ astfel încât lista persoanelor supuse verificării a fost completată cu titularii și candidații la funcțiile ocupate de inspectorii de integritate, din aceasta fiind excluși candidații la funcția de judecător și judecătoria în funcție. Cea din urmă modificare a fost determinată de Hotărârea Curții Constituționale nr. 32 din 05.12.2017²⁸, asupra căreia ne-am expus în raportul pentru anul 2017²⁹.

1.3. Cadrul legal privind testarea la poligraf

Nici cadrul legal privind testarea la poligraf nu a suferit, la rândul său, modificări și completări esențiale, motiv pentru care menținem constatările și recomandările formulate în rapoartele anterioare³⁰.

Este regretabil că, la moment, nu are vreo finalitate audierea din 23.01.2018 a autorităților responsabile de executarea legii în domeniu de către Comisia securitate națională, apărare și ordine publică.³¹ Vom reveni asupra acestui aspect în cel de-al treilea capitol al prezentului Raport.

În perioada monitorizată, în legea-cadru Legea nr. 269 din 12.12.2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf)³² (Legea nr. 269/2008) nu s-a intervenit decât prin

24 Centrul Național Anticorupție, Regulamentul de desfășurare a concursului pentru selectarea candidaților la funcția de director adjunct al Centrului Național Anticorupție, <https://bit.ly/2ZYn8De>

25 Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2016, Promo-LEX, Chișinău, 2017, pp. 45–47, <https://bit.ly/2H5QS9I>, Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2017, Promo-LEX, Chișinău, 2018, pp. 42–43, <https://bit.ly/2VNLH6G>

26 Legea nr. 271 din 18.12.2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, Monitorul Oficial al RM, 2009, nr. 41–44, art. 118.

27 Amendamentele au fost operate prin: Legea nr. 66 din 24.05.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 181, art. 327; Legea nr. 137 din 27.09.2018 pentru modificarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 398–399, art. 618.

28 Hotărârea Curții Constituționale nr. 32 din 05.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice (verificarea judecătorilor de către Serviciul de Informații și Securitate) (sesizarea nr. 115g/2017), Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 40–47, art. 14.

29 Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2017, Promo-LEX, Chișinău, 2018, pp. 15–18, <https://bit.ly/2VNLH6G>

30 Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2016, Promo-LEX, Chișinău, 2017, pp. 45–47, <https://bit.ly/2H5QS9I>, Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2017, Promo-LEX, Chișinău, 2018, pp. 42–43, <https://bit.ly/2VNLH6G>

31 Audierea autorităților responsabile de executarea legii privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat în cadrul Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, <https://bit.ly/2H1dozl>

32 Legea nr. 269 din 12.12.2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf), Monitorul Oficial al RM, 2009, nr. 57–58, art. 161.

Legea nr. 79 din 24.05.2018³³. Pornind de la reforma administrației publice, denumirea „Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale” a substituit denumirea „Ministerul Sănătății”. Autoritatea rămâne responsabilă de aprobarea Nomenclatorului contraindicațiilor medicale.

În ceea ce privește cadrul normativ subordonat legii, nici acesta nu a fost amendat, chiar dacă a fost extinsă lista persoanelor pentru care testarea este obligatorie. Cadrul normativ subordonat legii conține:

- Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 475 din 19.06.2014³⁴;
- Nomenclatorul funcțiilor în care se angajează (îndeplinesc serviciul) persoanele care cad sub incidența articolului 7 din Legea nr. 269-XVI din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 475 din 19.06.2014;
- Regulamentul cu privire la atestarea poligrafologului, precum și înregistrarea poligrafologului și a asistentului acestuia, aprobat prin Hotărârea Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului, nr. 1 din 24.04.2015³⁵;
- Codul deontologic al poligrafologului și al asistentului acestuia, aprobat prin Hotărârea Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului, nr. 2 din 24.04.2015³⁶;
- Normele metodice unice de efectuare a testărilor cu utilizarea poligrafului, aprobate prin Hotărârea Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului, nr. 3 din 02.03.2016³⁷;
- Regulamentul privind răspunderea disciplinară a poligrafologilor și a asistenților acestora, aprobat prin Hotărârea Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului, nr. 1 din 30.11.2017.³⁸

Reamintim că, la 10.04.2018, Curtea Constituțională a pronunțat o hotărâre privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 269/2008³⁹, asupra căreia ne-am expus în raportul pentru anul 2017⁴⁰. Urmare a acestei hotărâri, prin Legea nr. 66 din 24.05.2018⁴¹, au fost modificate prevederile art. 11 alin. (12) din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate⁴², astfel fiind depășită problema menționată în raportul anterior – caracterul eliminătoriu al testului la poligraf în concursul pentru suplinirea funcțiilor de președinte și vicepreședinte al ANI.

33 Legea nr. 79 din 24.05.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 195–209, art. 338.

34 Hotărârea Guvernului nr. 475 din 19.06.2014 cu privire la unele măsuri de realizare a Legii nr. 269-XVI din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf), Monitorul Oficial al RM, 2014, nr. 169–173, art. 521.

35 Regulamentul cu privire la atestarea poligrafologului, precum și înregistrarea poligrafologului și asistentului acestuia, aprobat prin Hotărârea Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului nr. 1 din 24.04.2015, <https://bit.ly/2Y74eYY>

36 Codul deontologic al poligrafologului și al asistentului acestuia, aprobat prin Hotărârea Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului, nr. 2 din 24.04.2015, <https://bit.ly/2Y74eYY>

37 Normele metodice unice de efectuare a testărilor cu utilizarea poligrafului, aprobate prin Hotărârea Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului nr. 3 din 02.03.2016, <https://bit.ly/2Y74eYY>

38 Hotărârea Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului nr. 1 din 30.11.2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind răspunderea disciplinară a poligrafologilor și asistenților acestora, <https://bit.ly/2J8Nuxc>

39 Hotărârea Curții Constituționale nr. 6 din 10.04.2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 269 din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf) și din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (testul poligraf) (Sesiunea nr. 147g/2017), Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 157–166, art. 76.

40 Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2017, Promo-LEX, Chișinău, 2018, p. 20, <https://bit.ly/2VNLH6G>

41 Legea nr. 66 din 24.05.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 181, art. 327.

42 Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Monitorul Oficial al RM, 2016, nr. 245–246, art. 511.

II. CADRUL INSTITUȚIONAL

2.1. Comisiile pentru organizarea și desfășurarea concursurilor de ocupare a funcțiilor publice

Pornind de la reperele metodologice menționate, în prezentul Raport ne vom expune asupra cadrului instituțional menit să asigure organizarea și desfășurarea concursurilor pentru ocuparea funcțiilor de:

- director al ANRE;
- director general al ANCD;
- director general al ANSC;
- director adjunct al CNA;
- judecător al Curții Constituționale;
- membru al CCA.

În scopul raportului, am verificat, de asemenea, dacă a suferit modificări cadrul instituțional menit să asigure organizarea și desfășurarea concursurilor pentru ocuparea funcțiilor de judecător, vicepreședinte, președinte al instanței judecătorești, dar și pentru ocuparea funcțiilor publice de conducere de nivel superior și a funcțiilor publice de conducere.

Concursul pentru funcția de director al ANRE. Reamintim că, potrivit art. 10 din Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică⁴³, directorii ANRE sunt numiți în funcție de către Parlament, în bază de concurs. Concursul de selectare a directorilor se organizează de către comisia parlamentară de profil și se desfășoară în mod public. Inițierea concursului are loc prin publicarea, pe web site-ul Parlamentului, precum și în cel puțin trei surse ale mass-mediei naționale, a unui anunț privind organizarea concursului. Anunțul trebuie să fie publicat cu cel puțin o lună înainte de termenul-limită stabilit pentru depunerea cererilor de participare și trebuie să conțină cerințele față de candidați, criteriile de selectare, lista documentelor confirmative pe care candidații trebuie să le prezinte, termenul-limită de prezentare a cererilor, alte cerințe relevante, inclusiv cu privire la procedura de desfășurare a concursului. În cazul în care pentru fiecare loc vacant anunțat pentru concurs nu există cel puțin doi candidați, urmează să se organizeze un concurs repetat. Evaluarea candidaților înscriși se efectuează de către comisia parlamentară de profil. Pentru participare la ședințele comisiei, în calitate de membri observatori fără drept de vot pot fi invitați reprezentanți ai Guvernului, mediului academic de profil, Secretariatului Comunității Energetice, Delegației UE și experți în domeniul energiei care își desfășoară activitatea pe plan național și internațional. După evaluare, comisia parlamentară de profil propune Parlamentului candidații desemnați.

Prevederile legii au fost definitivitate prin Regulamentul privind procedura de organizare și desfășurare a concursului pentru selectarea candidaților la funcția de Director al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, aprobat prin Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 592 din 30.11.2018⁴⁴. Pe lângă dispoziții generale, Regulamentul conține prevederi ce țin de:

⁴³ Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 364–370, art. 620.

⁴⁴ Parlamentul RM, Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB, nr. 592 din 30.11.2018, cu privire la concursul public pentru selectarea candidaților la funcția de Director al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, <https://bit.ly/2H2c3si>

- principiile de organizare și desfășurare a concursului;
- cerințele de eligibilitate;
- selectarea candidaților;
- totalizarea rezultatelor.

Concursul pentru funcția de director general al ANCD. Regulamentul privind modul de selectare și cerințele față de candidatul la funcția de director general al Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, precum și componența nominală a Comisiei de selectare, au fost aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 596 din 26.06.2018.⁴⁵ Regulamentul stabilește modul de organizare și desfășurare a concursului, cerințele de participare la concurs, actele necesare pentru a fi prezentate de candidați, atribuțiile Comisiei de selectare.

Pentru funcția de director general pot candida persoanele care îndeplinesc următoarele condiții de eligibilitate:

- dețin cetățenia RM;
- în privința lor nu este instituită o măsură de ocrotire judiciară;
- cunosc limba română;
- posedă cunoștințe și experiență în domeniul organizării sistemului de management financiar și control intern;
- au 5 ani de experiență profesională în managementul cercetării, inovării și dezvoltării;
- cunosc o limbă de circulație internațională (nivel B2);
- cunosc programele europene și alte programe internaționale;
- dețin experiență profesională în organizații internaționale, proiecte și stagii internaționale;
- nu au împlinit vârsta necesară pentru obținerea dreptului la pensie pentru limită de vârstă;
- nu au antecedente penale pentru infracțiuni săvârșite cu intenție;
- nu sunt private de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate (ca pedeapsă de bază sau complementară) ca urmare a sentinței judecătorești definitive prin care s-a dispus această interdicție.

Dosarul de participare la concurs trebuie să conțină:

- cererea de participare la concurs;
- scrisoarea de motivare;
- curriculumul vitae;
- copia de pe actul de identitate;
- copiile de pe diploma ce atestă deținerea titlului științific și certificatele de absolvire a cursurilor de perfecționare profesională și/sau de specializare;
- copia de pe carnetul de muncă;
- cazierul judiciar sau declarația pe proprie răspundere.

Concursul constă din:

⁴⁵ Hotărârea Guvernului nr. 596 din 26.06.2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de selectare și cerințele față de candidatul la funcția de director general al Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, precum și a componenței nominale a Comisiei de selectare, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 235–244, art. 652.

- competiția CV-urilor, care presupune verificarea, în baza dosarelor depuse, a întrunirii condițiilor de eligibilitate;
- interviu, care este susținut în fața Comisiei de selectare în vederea testării cunoașterii domeniului și a aspectelor privind exercitarea atribuțiilor funcționale.

Comisia de selectare a activat în următoarea componență:

- Palii Lilia – secretar general al Guvernului, președinte al Comisiei;
- Moldovan-Bătrînac Viorelia – consilier principal de stat al Prim-ministrului pe politici societale;
- Belei Elena – secretar de stat al MECC;
- Costin Iulia – secretar general de stat al MEI;
- Tighineanu Ion – vicepreședinte al AȘM;
- Șavga Larisa – rector al UCCM;
- Stratan Alexandru – director al ICE;
- Ciurea Igor – membru al CNP.

Potrivit reglementărilor, Comisia are următoarele atribuții:

- face public anunțul privind desfășurarea concursului;
- verifică îndeplinirea de către candidați a condițiilor de eligibilitate;
- asigură desfășurarea interviului;
- selectează candidatul și înaintează demersul privind numirea acestuia în funcție de către Guvern.

Membrii Comisiei sunt obligați să își exercite atribuțiile și să participe la ședințele Comisiei.

Membrii Comisiei au dreptul:

- să ia cunoștință de materialele prezentate Comisiei spre examinare și să participe la examinarea acestora;
- să își expună argumentele;
- să propună spre examinare în ședință probleme ce țin de competența Comisiei;
- să participe la adoptarea de hotărâri prin vot și să își expună, după caz, opinia separată.

Activitatea în calitate de membru al Comisiei nu este remunerată.

Președintele Comisiei exercită următoarele atribuții:

- conduce activitatea Comisiei;
- stabilește data, locul și ora convocării ședințelor Comisiei;
- prezidează ședințele Comisiei;
- semnează procesele-verbale ale ședințelor și hotărârile Comisiei.

În ceea ce privește Secretarul Comisiei, acesta:

- recepționează și înregistrează cererile solicitanților;
- pregătește documentele necesare pentru desfășurarea ședinței;

- informează membrii Comisiei despre data, ora și locul ședinței, precum și despre ordinea de zi;
- întocmește procesul-verbal al ședințelor și alte acte interne ale Comisiei.

Secretarul Comisiei este un funcționar al subdiviziunii resurse umane al CS și nu este membru al Comisiei.

Concursul pentru funcția de director general al ANSC. Reamintim că, în condițiile art. 81 din Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice⁴⁶, ANSC are în componența sa șapte consilieri pentru soluționarea contestațiilor, inclusiv directorul general și directorul general adjunct, care au statut de persoane cu funcții de demnitate publică. Consilierii sunt numiți de către Parlament cu votul majorității deputaților prezenți, la propunerea Comisiei economie, buget și finanțe, pe un termen de 7 ani, fără posibilitatea reînnoirii mandatului. Selectarea consilierilor se face pe baza aptitudinilor profesionale, în rezultatul unui concurs deschis, imparțial și transparent, organizat de Comisia economie, buget și finanțe.

Prevederile legii au fost definitive prin Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului deschis pentru selectarea candidaților la funcțiile de Consilier pentru soluționarea contestațiilor al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, aprobat prin Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 593 din 30.11.2018⁴⁷. Pe lângă dispoziții generale, Regulamentul conține norme privind:

- principiile de organizare și desfășurare a concursului;
- cerințele de eligibilitate pentru candidați;
- selectarea candidaților;
- totalizarea rezultatelor.

Concursul pentru funcția de director adjunct al CNA. Reamintim că, în conformitate cu art. 8 alin. (10) din Legea nr. 1104 din 06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție⁴⁸, în exercitarea atribuțiilor sale directorul CNA este asistat de doi adjuncți, numiți în funcție de către Parlament, la propunerea directorului, pe perioada mandatului directorului. Selectarea candidaților la funcția de director adjunct se face în bază de concurs organizat de către director, în procesul de evaluare fiind atrași reprezentanți ai societății civile sau ai mediului academic.

Normele legii au fost definitive prin Regulamentul de desfășurare a concursului pentru selectarea candidaților la funcția de director adjunct al Centrului Național Anticorupție, aprobat prin ordinul directorului CNA nr. 56 din 26.03.2018.⁴⁹

Regulamentul stabilește modul de organizare și desfășurare a concursului de selectare a candidaților pentru funcția de director adjunct; modul de constituire și componența comisiei de concurs; atribuțiile persoanelor implicate în procesul de organizare și desfășurare a concursului. Potrivit regulamentărilor, concursul este organizat cu suportul subdiviziunii resurse umane și este desfășurat de către comisia de concurs. Comisia de concurs este instituită prin ordinul directorului, fiind con-

⁴⁶ Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice, Monitorul Oficial al RM, 2015, nr. 424–429, art. 666.

⁴⁷ Parlamentul RM, Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 593 din 30.11.2018, cu privire la concursul deschis pentru selectarea candidaților la funcția de Consilier pentru soluționarea contestațiilor al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, <https://bit.ly/2VSce2H>

⁴⁸ Legea nr. 1104 din 06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, Monitorul Oficial al RM, 2002, nr. 91–94, art. 668.

⁴⁹ Centrul Național Anticorupție, Regulamentul de desfășurare a concursului pentru selectarea candidaților la funcția de director adjunct al Centrului Național Anticorupție, <https://bit.ly/2ZYn8De>

stituită din: președintele și secretarul comisiei; 3 reprezentanți din cadrul CNA; 1 reprezentant al mediului academic selectat de către director.

Comisia de concurs are următoarele atribuții:

- examinează dosarele candidaților și aprobă lista celor admiși la concurs;
- solicită de la CNA și de la SIS certificat de cazier privind integritatea profesională și de la ANI informația privind stările de incompatibilitate nesoluționate și a conflictelor de interese sancționate;
- stabilește locul, data și ora desfășurării interviului;
- elaborează lista întrebărilor de bază pentru interviu și asigură confidențialitatea acestora;
- realizează desfășurarea interviului;
- apreciază prestația candidaților și întocmește lista candidaților care au promovat concursul.

Președintele comisiei conduce procesul de desfășurare a concursului, dar și prezidează ședințele acesteia.

Secretarul comisiei de concurs este desemnat de către directorul CNA din cadrul subdiviziunii de resurse umane și are următoarele atribuții:

- asigură plasarea informației în mass-media și pe pagina web a CNA;
- pune la dispoziția candidaților formularele de participare la concurs;
- recepționează de la candidați dosarele de concurs, inclusiv copiile documentelor ce urmează a fi prezentate, verifică veridicitatea copiilor prezentate și corespunderea documentelor primite cu cele specificate în informația cu privire la condițiile de desfășurare a concursului;
- comunică candidaților rezultatele examinării dosarelor, date privind desfășurarea interviului, precum și rezultatele finale ale concursului;
- perfectează procesele-verbale și alte documente privind activitatea comisiei;
- la finalizarea concursului, transmite serviciului resurse umane al CNA, prin act de predare-primire, toate documentele comisiei de concurs;
- îndeplinește alte atribuții pentru asigurarea bunei desfășurări a concursului.

În ceea ce privește subdiviziunea resurse umane a CNA, aceasta:

- întocmește anunțul și informația cu privire la condițiile de desfășurare a concursului, le prezintă spre aprobare directorului CNA;
- primește, la finalizarea concursului, prin act de predare-primire, toate documentele comisiei de concurs și le păstrează timp de un an.

Concursul pentru funcția de judecător al Curții Constituționale. Reamintim că, în conformitate cu art. 6 din Legea nr. 317 din 13.12.1994 cu privire la Curtea Constituțională, autoritatea se compune din 6 judecători, numiți pentru un mandat de 6 ani. Doi judecători sunt numiți de către Parlament, doi – de către Guvern și doi – de către CSM. Legea nu prevede obligativitatea procedurilor de concurs, însă, anterior, au existat practici de numire în această funcție, în rezultatul concursului.

Concursul pentru funcția de membru al CCA. Potrivit articolelor 42–44 din Codul audiovizualului al RM, nr. 260 din 27.07.2006⁵⁰, CCA este compus din 9 membri, desemnați de Parlamentul RM. La desemnarea componenței CCA urmează să se respecte cota minimă de reprezentare de 40% pentru

50 Codul audiovizualului al RM, nr. 260 din 27.07.2006, Monitorul Oficial al RM, 2006, nr. 131–133, art. 670.

ambele sexe. Candidații trebuie să fie selectați de către comisia parlamentară de profil și de Comisia juridică, numiri și imunități, care, ulterior, îi înaintează Parlamentului spre confirmare. Candidații pot fi propuși de asociații obștești, fundații, asociații sindicale, asociații de patroni, culte religioase. Dosarele candidaților se depun la comisia de profil. La înaintarea candidaților spre confirmare de către Parlament, comisia de profil prezintă un raport, iar Comisia juridică, numiri și imunități – un coraport. Membrii CCA sunt numiți prin hotărâre de Parlament și dețin funcții de demnitate publică obținute prin numire.

Concursul pentru funcția de judecător, vicepreședinte, președinte al instanței judecătorești. În acest sens, în perioada monitorizată, cadrul instituțional nu a suferit modificări esențiale.

Concursul pentru funcțiile publice de conducere de nivel superior și funcțiile publice de conducere. În această categorie se încadrează funcția de secretar de stat, iar cadrul instituțional a rămas fără modificări, componența comisiilor fiind, în continuare, stabilită prin Hotărârea Guvernului nr. 654 din 16.08.2017⁵¹.

2.2. Cadrul instituțional privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice

Nici cadrul instituțional privind verificarea titularilor și candidaților la funcții publice nu a suferit modificări în perioada monitorizată. Organul de verificare rămâne Serviciul de Informații și Securitate, autoritățile publice având obligația să inițieze verificarea, în condițiile legii.⁵²

2.3. Cadrul instituțional privind testarea la poligraf

Similar cadrului instituțional privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, cu referire la perioada anului 2018, fără modificări a rămas și cadrul instituțional privind testarea la poligraf, rolul central în domeniu revenind Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului.⁵³ În ceea ce privește poligrafologii, potrivit informațiilor furnizate de autorități⁵⁴, în perioada monitorizată au activat patru poligrafologi și un asistent de poligrafolog, cu toții atestați.

51 Hotărârea Guvernului nr. 654 din 16.08.2017 cu privire la constituirea comisiilor pentru organizarea și desfășurarea concursului de ocupare a funcțiilor publice de conducere de nivel superior, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 301–315, art. 754.

52 Pentru detalii a se vedea Raportul: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2016, Promo-LEX, Chișinău, 2017, pp. 27–28, <https://bit.ly/2H5QS9I>

53 Raport: Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2016, Promo-LEX, Chișinău, 2017, pp. 28–29, <https://bit.ly/2H5QS9I>

54 Centrul Național Anticorupție, Comisia de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului, Poligrafologii atestați, <https://bit.ly/2VLQMMR>

III. PUNEREA ÎN APLICARE

3.1. Considerații privind funcțiile monitorizate

Pornind de la reperele metodologice identificate în prezentul Raport ne vom expune asupra modului în care s-au organizat și s-au desfășurat concursurile pentru ocuparea funcțiilor de:

- director al ANRE;
- director general al ANCD;
- director general al ANSC;
- director adjunct al CNA;
- judecător al Curții Constituționale;
- membru al CCA.

Am analizat, de asemenea, modul în care s-au organizat și desfășurat concursurile pentru ocuparea funcțiilor de judecător, vicepreședinte, președinte al instanței judecătorești, dar și pentru ocuparea funcțiilor publice de conducere de nivel superior și a funcțiilor publice de conducere.

Am renunțat la ideea să formulăm careva constatări generale privind numirile/încetările funcțiilor publice în anul 2018. CS nu ne-a oferit informații decât pentru anul 2017, argumentând că datele referitoare la personalul autorităților publice în anul 2018 sunt în proces de prelucrare. Totodată, CS ne-a asigurat că, la finalizarea procesului, datele respective vor fi puse la dispoziția subiecților interesați, la solicitare. Astfel, aparent CS renunță la elaborarea și plasarea pe pagina sa web a raportului anual cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Am vrea să menționăm faptul că, din momentul demarării reformei administrației publice, pe web site-ul CS⁵⁵ nu mai sunt plasate respectivele rapoarte anuale, ultimul fiind cel elaborat pentru anul 2016. Am dori să atragem atenția, de asemenea, asupra lipsei oricăror informații referitoare la procesul de implementare a reformei sau a Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016–2020⁵⁶.

Potrivit lui Viorel Pîrvan, expert, Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”, „motivele le-am putea găsi în reformarea ministerelor, a unor autorități și instituții publice. Acest proces, la fel, a fost unul netransparent. Până în prezent nu cunoaștem despre analiza care a stat la baza noii structuri a Guvernului, criteriile de comasare a ministerelor și evaluarea impactului acestor optimizări. Cunoaștem doar că aceste reforme au dus la fluctuații mari de personal în serviciul public, proces care continuă și în prezent. (...) Este dificil de evaluat impactul strategiei asupra serviciului public în contextul în care, în general, avem puține informații despre derularea acestei reforme și nu avem nici o informație despre eventualele analize și previziuni care au stat la baza reformelor. Dacă e să privim obiectivele trasate în textul strategiei, atunci realizarea acestora ar trebui să ducă la dezvoltarea și consolidarea unei administrații publice atractive, moderne și performante. Edificarea unei astfel de administrații publice depinde însă de succesul reformei administrației publice în RM. Monitorizările efectuate de reprezentanți ai societății civile ne arată că sunt restanțe majore la realizarea strategiei, multe acțiuni nu au fost realizate, unele acțiuni nu au fost coordonate și corelate între ele, unele acțiuni sunt lipsite de viziune. În ce privește

55 <https://bit.ly/2PRvJDh>

56 Hotărârea Guvernului nr. 911 din 25.07.2016 pentru aprobarea Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016–2020, Monitorul Oficial al RM, 2016, nr. 256–264, art. 1033.

serviciul public, s-a constatat că în rezultatul reducerii numărului de funcționari publici, cei rămași întâmpină dificultăți în realizarea atribuțiilor de funcție, deoarece a sporit volumul de lucru și gradul de responsabilitate. Înțelegem că reformarea administrației publice este un proces complex, iar efectele acestuia vor fi vizibile în timp, însă, pentru a produce rezultat scontat este necesar de a omite disensiunile, de a evalua rapid și periodic acțiunile ce trebuie realizate, de a stabili o viziune clară și coerentă asupra pașilor ce trebuie de întreprins și, nu în ultimul rând, trebuie de asigurat accesul publicului la toate informațiile ce se referă la implementarea reformei.”

Concursul pentru funcția de director al ANRE. La 30.11.2018, Parlamentul constata, în baza cererilor de demisie, încetarea mandatelor directorilor Ghenadie Pârțu și Iurie Onica.⁵⁷ În aceeași zi a fost anunțat concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante. Parlamentul a plasat pe web site-ul său⁵⁸ toate informațiile conexe concursului, și anume:

- Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 592 din 30.11.2018, cu privire la concursul public pentru selectarea candidaților la funcția de director al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, prin care s-au aprobat regulamentul privind procedura de concurs, precum și textul anunțului;
- Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 07 din 15.01.2019, privind candidații admiși la concursul public pentru 2 funcții de director al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, prin care s-au admis în concurs 9 candidați: Ion Candu; Oleg Popa; Constantin Bragoi; Ștefan Creangă; Viorel Gamurar; Sergiu Ungureanu; Svetlana Zapșa; Violina Șpac; Veaceslav Untilă. Menționăm că în anexă se regăsesc CV-urile candidaților;
- Graficul audierii candidaților, audierea fiind preconizată pentru 23.01.2019;
- Invitațiile remise de către Comisia economie, buget și finanțe în adresa Guvernului, Delegației UE, Universității Tehnice a Moldovei, Secretariatului Comunității Energetice, de a-și delega observatori. Remarcăm caracterul întârziat, în opinia noastră, al invitațiilor. Cu titlu de exemplu, invitația adresată Secretariatului Comunității Energetice datează din 17 ianuarie, urmând ca audierea să aibă loc pe 23 ianuarie;
- Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 26 din 23.01.2019, privind rezultatele concursului public pentru selectarea candidaților la 2 funcții de director al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, prin care domnii Ștefan Creangă și Veaceslav Untilă au fost propuși în calitate de candidați.

În mod similar, la 14.12.2018, Parlamentul constată, în baza cererilor de demisie, încetarea mandatelor directorilor Tudor Copaci, Sergiu Ciobanu, Octavian Lungu, din data de 01.03.2019.⁵⁹ În aceeași zi a fost anunțat concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante. Parlamentul a plasat pe pagina sa web⁶⁰ toate informațiile conexe concursului, și anume:

- Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 623 din 14.12.2018, cu privire la concursul public pentru selectarea candidaților la funcția de director al Consiliului de administrație

57 Hotărârea Parlamentului nr. 326 din 30.11.2018 privind încetarea mandatului unor directori ai Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 448–460, art. 751.

58 Parlamentul RM, Concurs pentru selectarea candidaților la două funcții de director al Consiliului de administrație al ANRE, <https://bit.ly/2VPgKiv>

59 Hotărârea Parlamentului nr. 338 din 14.12.2018 privind încetarea mandatelor unor directori ai Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 499–503, art. 831.

60 Parlamentul RM, Concurs pentru selectarea candidaților la trei funcții de director al Consiliului de administrație al ANRE, <https://bit.ly/2YexNZO>

al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, prin care s-a aprobat textul anunțului cu privire la concurs;

- Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 17 din 21.01.2019, privind candidații admiși, printre aceștia numărându-se: Svetlana Zapșa; Eugen Carpov; Dan Bîrsă; Octavian Calmîc; Anatolie Zagorodnii; Constantin Bragoi; Violina Șpac; Viorel Gamurar; Dumitru Suhoborcenco;
- Graficul audierii candidaților, audierea fiind preconizată pentru 23.01.2019;
- Invitațiile remise de către Comisia economie, buget și finanțe în adresa Guvernului, Delegației UE, Universității Tehnice a Moldovei, Secretariatul Comunității Energetice, de a-și delega observatori. Aici reiterăm caracterul formal al invitațiilor;
- Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 27 din 23.01.2019, privind rezultatele concursului public pentru selectarea candidaților, pentru numire fiind propuși Octavian Calmîc și Eugen Carpov. Pentru cel de-al treilea candidat s-a constatat neacumularea punctajului necesar.

Potrivit capitolul V din Regulamentul privind procedura de organizare și desfășurare a concursului public pentru selectarea candidaților la funcția de director al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, după audierea candidaților admiși, Comisia evaluează rezultatele audierilor și aprobă decizia cu privire la selectarea candidaților, urmând să fie selectați candidații care au acumulat cel mai înalt punctaj, dar nu mai puțin de 75 puncte (calculate în mediu de un evaluator). În cazul imposibilității numirii în funcție în legătură cu neacumularea punctajului stabilit, se organizează concurs repetat. În pofida acestor prevederi, Parlamentul nu anunță un concurs repetat pentru funcția vacantă, la 07.02.2019 fiind numiți în funcție următorii patru directori ai ANRE: Ștefan Creangă; Veaceslav Untilă; Octavian Calmîc; Eugen Carpov.⁶¹

Concursul pentru funcția de director general al ANCD. După anunțarea concursului și examinarea dosarelor de participare, prin Hotărârea Comisiei de selectare nr. 1 din 18.12.2018⁶²:

- s-a aprobat lista persoanelor admise la interviu;
- i s-au solicitat CNA certificatele de cazier privind integritatea profesională a persoanelor admise la interviu;
- i s-au solicitat SIS informații referitoare la lipsa sau existența factorilor de risc care pot aduce atingere ordinii de drept, securității statului și ordinii publice, privind persoanele admise la interviu;
- s-a aprobat lista întrebărilor de bază pentru interviu;
- s-a stabilit că interviul se va desfășura pe data de 26.12.2018.

La interviu au fost admiși Dmitrii Parfentiev și Viorica Boaghi, CV-urile acestora fiind publicate pe web site-ul CS⁶³.

61 Hotărârea Parlamentului nr. 3 din 07.02.2019 privind numirea în funcție a doi directori ai Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2019, nr. 48, art. 102; Hotărârea Parlamentului nr. 4 din 07.02.2019 privind numirea în funcție a doi directori ai Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2019, nr. 48, art. 103.

62 Hotărârea Comisiei de selectare a directorului general al Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare nr. 1 din 18.12.2018, <https://bit.ly/2VNBFIIP>

63 <https://bit.ly/2Wvu7Bt>, <https://bit.ly/2Lt7sVs>

Ulterior, în urma interviului, prin Hotărârea Comisiei de selectare nr. 2 din 26.12.2018⁶⁴, se declară învingător Dmitrii Parfentiev, care, în aceeași zi, a fost numit în funcție de către Guvern.⁶⁵

Concursul pentru funcția de director general al ANSC. La 30.11.2018, în legătură cu vacanța funcției, Viorel Moșneaga fiind anterior eliberat din această funcție și numit în funcția de membru al Consiliului Concurenței⁶⁶, a fost lansat concursul pentru funcția de director general al ANSC. Web site-ul⁶⁷ Parlamentului conține toate informațiile conexe concursului:

- Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 593 din 30.11.2018, cu privire la concursul deschis pentru selectarea candidaților la funcția de consilier pentru soluționarea contestațiilor al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, prin care s-a aprobat regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului, precum și textul anunțului;
- Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 06 din 15.01.2019, privind candidații admiși la concursul deschis pentru funcția de Consilier pentru soluționarea contestațiilor – director general al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, prin care s-au admis la concurs cele 3 persoane care au depus dosarele de participare: Roman Vitiuc; Irina Gutnic; Anatolie Zagorodnii;
- Graficul audierii candidaților, audiere preconizată pentru 21.01.2019;
- Decizia Comisiei economie, buget și finanțe, CEB nr. 18 din 21.01.2019, privind rezultatele concursului pentru selectarea candidatului la funcția de Consilier pentru soluționarea contestațiilor – director general al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, prin care Anatolie Zagorodnii a fost propus Parlamentului în calitate de candidat la funcția respectivă, numit în funcție prin Hotărârea Parlamentului nr. 1 din 07.02.2019⁶⁸.

Reieșind din conținutul formularului de evaluare a candidatului, prevăzut de Regulament, candidații au fost evaluați potrivit următoarelor criterii:

- experiența în domeniul achizițiilor publice;
- cunoașterea legislației achizițiilor publice;
- experiența administrativă de conducere;
- viziuni privind dezvoltarea ANSC;
- abilități de comunicare;

64 Hotărârea Comisiei de selectare a directorului general al Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare nr. 2 din 26.12.2018, <https://bit.ly/2DSbQHm>

65 Dispoziția Guvernului nr. 155 din 26.12.2018 cu privire la numirea în funcție a domnului Dmitrii Parfentiev, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 513–525, art. 1363. Dmitrii Parfentiev, care anterior a deținut funcția de director general al CNAM, fiind eliberat din această funcție în baza cererii de demisie la 12.12.2018 (Dispoziția Guvernului nr. 143 din 12.12.2018 cu privire la eliberarea din funcție a domnului Dmitrii Parfentiev, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 467–469, nr. 467–479, art. 1303).

66 Viorel Moșneaga a fost eliberat din funcție prin Hotărârea Parlamentului nr. 329 din 30.11.2018 privind eliberarea din funcție a directorului general al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 448–460, art. 753, fiind numit într-o altă funcție prin Hotărârea Parlamentului nr. 331 din 30.11.2018 privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 448–460, art. 755.

67 Parlamentul RM, Concurs pentru selectarea candidaților la funcția de director general al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, <https://bit.ly/2Yiwg4b>

68 Hotărârea Parlamentului nr. 1 din 07.02.2019 privind numirea în funcție de consilier pentru soluționarea contestațiilor – director general al Agenției Naționale pentru soluționarea Contestațiilor, Monitorul Oficial al RM, 2019, nr. 48, art. 100.

- cunoașterea limbii române;
- cunoașterea unei limbi de circulație internațională.

Concursul pentru funcția de director adjunct al CNA. Potrivit Regulamentului de desfășurare a concursului pentru selectarea candidaților la funcția de director adjunct al Centrului Național Anticorupție, se disting câteva etape ale concursului:

- publicarea anunțului despre organizarea concursului (anunțul trebuie să fie plasat pe web site-ul CNA și trebuie să conțină un anumit set de informații);
- depunerea dosarelor de către persoanele interesate;
- solicitarea, în privința persoanelor care au depus dosare, informațiile de rigoare de la SIS, CNA, ANI;
- examinarea dosarelor candidaților și luarea deciziilor privind admiterea lor la concurs;
- plasarea listei candidaților admiși la concurs pe web site-ul CNA, precum și comunicarea candidaților neadmiși la concurs despre motivul respingerii dosarului;
- desfășurarea interviului candidaților admiși la concurs, precum și luarea deciziei privind desemnarea învingătorilor;
- prezentarea rezultatelor concursului Președintelui Parlamentului pentru a iniția procedura de numire.

Potrivit prevederilor, în cadrul interviului, comisia apreciază candidații și determină învingătorii conform următoarelor criterii:

- calitățile și experiența profesională, precum și calitățile personale ale candidatului;
- factorii care îl motivează și cei care-l demotivează;
- comportamentul în diferite situații, inclusiv în situații de criză;
- cunoașterea stilurilor de conducere, a metodelor de lucru în echipă și a celor de motivare a subalternilor.

Concursul a fost anunțat la 27.03.2018 printr-un anunț plasat pe web site-ul CNA⁶⁹, dosarele urmând a fi depuse până în 11.04.2018. În cadrul concursului, din informațiile plasate pe web site-ul CNA⁷⁰, pentru susținerea interviului organizat și desfășurat la 21.04.2018, au fost admiși următorii candidați: Alexandr Patrașco; Veaceslav Guțan; Iurii Slivciuc; Sava Maimescu; Violina Șpac; Lidia Chireoglo. În aceeași zi, învingătoare a fost anunțată Lidia Chireoglo⁷¹, care a fost numită în funcție prin Hotărârea Parlamentului nr. 81 din 11.05.2018⁷².

Ulterior, pentru ocuparea celei de-a doua unități de director adjunct, la 27.11.2018, a fost anunțat un nou concurs, dosarele urmând a fi depuse până la 11.12.2018.⁷³ Din informațiile plasate pe web

69 Centrul Național Anticorupție, Concurs pentru selectarea candidaților la funcțiile de director-adjunct, <https://bit.ly/2V8VEag>

70 Centrul Național Anticorupție, Lista candidaților admiși pentru susținerea interviului organizat în cadrul concursului pentru ocuparea funcției vacante de Director adjunct al Centrului Național Anticorupție (funcție de demnitate publică), <https://bit.ly/2vH9mHf>

71 Centrul Național Anticorupție, Un singur candidat, desemnat la funcția de director-adjunct al CNA. Lidia Chireoglo este învingătoare, <https://bit.ly/2JgpjbZ>

72 Hotărârea Parlamentului nr. 81 din 11.05.2018 privind numirea în funcția de director adjunct al Centrului Național Anticorupție, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 157–166, art. 309.

73 Centrul Național Anticorupție, Centrul Național Anticorupție anunță concurs pentru selectarea candidaților la funcția de director-adjunct, <https://bit.ly/2H6OkZd>

site-ul CNA⁷⁴, pentru susținerea interviului organizat și desfășurat la 14.12.2018, au fost admiși următorii candidați: Ion Pruteanu; Veaceslav Guțan; Victor Lașcov. În aceeași zi, candidatul învingător al concursului a fost anunțat Victor Lașcov⁷⁵, acesta fiind numit în funcție prin Hotărârea Parlamentului nr. 337 din 14.12.2018⁷⁶.

Concursul pentru funcția de judecător al Curții Constituționale. În perioada monitorizată, 4 persoane au fost numite în funcția de judecător al Curții Constituționale:

- Mihai Poalelungi – prin Hotărârea CSM nr. 117/7 din 06.03.2018⁷⁷;
- Corneliu Gurin – prin Hotărârea CSM nr. 581/27 din 11.12.2018⁷⁸;
- Artur Reșetnicov – prin Hotărârea Guvernului nr. 1219 din 12.12.2018⁷⁹;
- Raisa Apolischi – prin Hotărârea Parlamentului nr. 339 din 14.12.2018⁸⁰.

Din informațiile disponibile, doar în cazul lui Mihai Poalelungi s-a desfășurat concurs. Astfel, prin Hotărârea CSM nr. 71/4 din 06.02.2018, s-a anunțat concurs, persoanelor interesate acordându-li-se 15 zile pentru depunerea dosarelor.⁸¹ În concurs s-a înscris o singură persoană – Mihai Poalelungi, care a și fost numit în funcție.

Concursul pentru funcția de membru al CCA. Potrivit Raportului Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media⁸², Comisia a organizat concurs pentru suplinirea funcțiilor. Am vrea să menționăm că Comisia nu a elaborat norme privind modul de organizare și desfășurare a concursului. Pentru participare la concurs au depus actele 10 candidați, care, după examinarea dosarelor, au fost admiși pentru proba de interviu. La ședința Comisiei s-au prezentat 8 candidați, iar 2 candidați nu s-au prezentat, invocând motive personale. În rezultatul audierii candidaților, Comisia, cu votul majorității membrilor, a selectat și a propus numirea în funcție a 3 candidați, aceștia fiind susținuți și de Comisia juridică, numiri și imunități⁸³. Ulterior, prin Hotărârea Parlamentului nr. 335 din 14.11.2018⁸⁴, următorii candidați selectați au fost numiți în funcția de membru al CCA: Corneliu Mihalache; Iulian Roșca; Lidia Viziru.

74 Centrul Național Anticorupție, Lista candidaților admiși pentru interviu la funcția de director adjunct al Centrului Național Anticorupție (funcție de demnitate publică), <https://bit.ly/2H2mETX>

75 Centrul Național Anticorupție, Candidatul învingător al concursului pentru ocuparea funcției de director adjunct al Centrului Național Anticorupție (funcție de demnitate publică), <https://bit.ly/2VIVxwY>

76 Hotărârea Parlamentului nr. 337 din 14.12.2018 privind numirea în funcția de director adjunct al Centrului Național Anticorupție, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 499–503, art. 830.

77 Hotărârea CSM nr. 117/7 din 06.03.2018 cu privire la desfășurarea concursului pentru suplinirea funcției de judecător la Curtea Constituțională, <https://bit.ly/2V5mGiV>

78 Hotărârea nu este plasată pe web site-ul Consiliului Superior al Magistraturii.

79 Hotărârea Guvernului nr. 1219 din 12.12.2018 cu privire la numirea în funcție a domnului Artur Reșetnicov, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 467–479, art. 1294.

80 Hotărârea Parlamentului nr. 339 din 14.12.2018 privind numirea unui judecător al Curții Constituționale, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 499–503, art. 832.

81 Hotărârea CSM nr. 71/4 din 06.02.2018 cu privire la demersul Curții Constituționale, referitor la demararea procedurii de numire în funcție a unui judecător la Curtea Constituțională, <https://bit.ly/2Y59w7w>

82 Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, Raport la proiectul de hotărâre cu privire la confirmarea în funcție a unor membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului (nr. 460 din 07.12.2018), CEM-6 nr. 460 din 12.12.2018, <https://bit.ly/2VJqjQ5>

83 Comisia juridică, numiri și imunități, Coraport asupra proiectului de hotărâre cu privire la confirmarea în funcție a unor membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului (nr. 460 din 07.12.2018), CJ-6 nr. 324 din 13.12.2018, <https://bit.ly/2VJqjQ5>

84 Hotărârea Parlamentului nr. 335 din 14.11.2018 cu privire la numirea în funcție a unor membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 499–503, art. 828.

Am vrea să atragem atenția asupra faptului că web site-ul Parlamentului nu conține alte informații despre concurs și candidați, decât CV-urile acestora. În atare condiții, este dificilă vreo constatare privind transparența concursului organizat și pretinsul caracter public al acestuia.

Concursul pentru funcția de judecător, vicepreședinte, președinte al instanței judecătorești. Potrivit informațiilor furnizate de CSM⁸⁵, pentru a suplini funcțiile vacante de judecător, pe parcursul anului 2018 au fost anunțate concursuri prin publicarea anunțurilor în Monitorul Oficial al RM. Urmare a concursurilor desfășurate, în anul 2018, CSM i-a propus Președintelui RM numirea în funcția de judecător pe un termen de 5 ani a 22 de candidați participanți la concursurile pentru accederea la funcția de judecător. În consecință, din 22 de candidați propuși 15 au fost numiți în funcție în anul 2018, 6 fiind numiți în funcție la începutul anului 2019, iar o candidatură propusă de CSM pentru numirea în funcția de judecător pe un termen de 5 ani a fost respinsă de Președintele RM. După emiterea decretelor prezidențiale de numire în funcție, în anul 2018 – 19 judecători au depus jurământul, dintre care 4 au fost propuși în anul 2017, iar 15 – în anul 2018. Din numărul total de judecători numiți în funcția de judecător pe un termen de 5 ani în anul 2018, 8 au fost din rândul absolvenților INJ, iar 11 – în baza vechimii în muncă.

Este de menționat că, în anul 2016, în diferite instanțe judecătorești au fost numiți 14 candidați pe un termen de 5 ani, dintre care 4 au fost selectați din rândurile absolvenților INJ, iar 10 – din rândul candidaților participanți la concursul pentru accederea la funcția de judecător în baza vechimii în muncă. Analizând dinamica numirii judecătorilor în funcție, în perioada 2016–2018, observăm ca anul 2017 a fost cel mai productiv în acest sens. În anul 2017, au fost suplinite 61 posturi vacante de judecători, dintre care 17 au fost selectați din rândul absolvenților INJ, iar 44 – din rândul candidaților participanți la concursul pentru accederea în funcția de judecător în baza vechimii în muncă.

În ceea ce privește promovarea în funcții, pe parcursul anului 2018, la propunerea CSM, Președintele RM a numit în funcții administrative 3 judecători, și anume:

- Ion Druță, președinte al CSJ, prin Hotărârea Parlamentului nr. 76 din 03.05.2018⁸⁶;
- Elvira Lavciuc, vicepreședinte al Judecătoriei Orhei, prin Decretul Președintelui RM nr. 887 din 19.09.2018⁸⁷;
- Corneliu Guzun, vicepreședinte al Judecătoriei Chișinău, prin Decretul Președintelui RM nr. 884 din 19.09.2018⁸⁸.

Totodată, în perioada monitorizată, 9 judecători au fost promovați în funcția de judecător la o instanță ierarhic superioară, dintre care 3 au fost promovați la CSJ, iar 6 – la curțile de apel. Pe parcursul anului 2018, 4 judecători au fost, de asemenea, transferați la o instanță de același nivel.

În ceea ce privește judecătorii eliberați din funcție, în anul 2018 numărul acestora a constituit 28, dintre care o bună parte o constituie judecătorii eliberați în urma depunerii cererii de demisie. Pentru comparație, în anul 2017 au fost eliberați 20 judecători, iar în anul 2016 – 38.⁸⁹ În anul 2018, doar o singură persoană, Iurie Obadă, a fost eliberat din funcția de judecător de la Judecătoria Chișinău

85 Raport cu privire la activitatea CSM și a instanțelor judecătorești în anul 2018, pp. 11–19, <https://bit.ly/2VMOm0p>

86 Hotărârea Parlamentului nr. 76 din 03.05.2018 privind numirea în funcție a Președintelui CSJ, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 150–155, art. 294.

87 Decretul Președintelui RM nr. 887 din 19.09.2018 privind numirea doamnei Elvira Lavciuc în funcția de vicepreședinte al Judecătoriei Orhei, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 358–364, art. 603.

88 Decretul Președintelui RM nr. 884 din 19.09.2018 privind numirea domnului Corneliu Guzun în funcția de vicepreședinte al Judecătoriei Chișinău, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 358–364, art. 600.

89 Raport cu privire la activitatea CSM și a instanțelor judecătorești în anul 2017, p. 48, <https://bit.ly/2J60mUU>

în legătură cu comiterea unei abateri disciplinare⁹⁰. Maria Moraru, a fost și ea eliberată din funcția de judecător la Curtea de Apel Chișinău, în legătură cu atingerea plafonului de vârstă.⁹¹

Concursul pentru funcțiile publice de conducere de nivel superior și funcțiile publice de conducere.

La acest compartiment, este de notat încadrarea în serviciu a trei persoane, și anume:

- Aliona Serbulenco, în funcția de secretar de stat MSMPs, prin Hotărârea Guvernului nr. 105 din 31.01.2018⁹²;
- Alisa Pîrlog, în funcția de secretar de stat MADRM, prin Hotărârea Guvernului nr. 106 din 31.01.2018⁹³;
- Radu Rebeja, în funcția de secretar de stat MECC, prin Hotărârea Guvernului nr. 108 din 31.01.2018⁹⁴.

Potrivit doamnei Valentina Bodrug-Lungu, președintă a Asociației Obștești „Gender-Centru”, membră a comisiilor de concurs, „la moment, procedurile sunt adecvate și permit selectarea unui candidat potrivit. O problemă ar fi nivelul de pregătire al persoanelor care depun actele pentru participare în concurs. Bunăoară, există cazuri de «candidați călători» – persoane care par să fie interesate de toate funcțiile vacante și se înscriu în concursuri, deși, evident, nu corespund exigențelor anunțate.”

3.2. Punerea în aplicare a prevederilor privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice

Similar celor constatate în rapoartele anterioare, atragem atenția asupra suprapunerii procedurilor reglementate de Legea nr. 271/2008 și a celor prevăzute de Legea nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat⁹⁵ (Legea nr. 245/2008). Aceasta ar putea duce la caracterul confuz al datelor referitoare la verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, cu care operează autoritățile. Cu toate acestea, constatăm că situația pare să se îmbunătățească odată cu introducerea prevederilor exprese de rigoare în Regulamentul cu privire la ocuparea funcției publice prin concurs. Reamintim că, în temeiul pct. 18/2 din Regulament, în termen de cel mult 2 zile de la desfășurarea competiției CV-urilor, referitor la candidații selectați, comisiile de concurs sunt obligate să solicite SIS informația în ceea ce privește lipsa sau existența factorilor de risc care pot aduce atingere ordinii de drept, securității statului sau ordinii publice. Acest lucru este confirmat și de Valentina Bodrug-Lungu, președinta Asociației Obștești „Gender-Centru”, membră a comisiilor pentru organizarea și desfășurarea concursului de ocupare a funcțiilor publice de conducere de nivel superior.

90 Decretul Președintelui RM nr. 684 din 12.04.2018 privind eliberarea domnului Iurie Obadă din funcția de judecător la Judecătoria Chișinău, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 126–132, art. 266.

91 Decretul Președintelui RM nr. 941 din 20.11.2018 privind eliberarea doamnei Maria Moraru din funcția de judecător la Curtea de Apel Chișinău, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 430–439, art. 685.

92 Hotărârea Guvernului nr. 105 din 31.01.2018 cu privire la numirea în funcție a doamnei Aliona Serbulenco, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 33–39, art. 121. Anterior, Aliona Serbulenco a ocupat funcția de viceministru al sănătății.

93 Hotărârea Guvernului nr. 106 din 31.01.2018 cu privire la numirea în funcție a doamnei Alisa Pîrlog, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 33–39, art. 122.

94 Hotărârea Guvernului nr. 108 din 31.01.2018 cu privire la numirea în funcție a domnului Radu Rebeja, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 33–39, art. 124.

95 Legea nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, Monitorul Oficial al RM, 2009, nr. 45–46, art. 123.

3.3. Punerea în aplicare a prevederilor privind testarea la poligraf

În conformitate cu art. 31 din Legea nr. 269/2008, controlul parlamentar asupra efectuării testărilor îl exercită Comisia pentru securitatea națională, apărare și ordine publică. Evident că în acest context, este esențială Decizia Comisiei securitatea națională, apărare și ordine publică, CSN nr. 35 A din 01.02.2018 cu privire la controlul parlamentar asupra executării Legii nr. 269-XVI din 12.12.2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf)⁹⁶.

În cele ce urmează, evidențiem constatările Comisiei:

- prevederile Legii nr. 269/2008 sunt lacunare, iar unele dintre ele sunt ambigui sau contradictorii;
- deși Legea nr. 269/2008 a fost adoptată în 2008, de facto, aceasta a început să fie pusă în aplicare odată cu aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului prin Hotărârea Guvernului nr. 475 din 19.06.2014⁹⁷, hotărâre aprobată în vederea executării legii;
- o problemă constituie lipsa poligrafologilor, asistenților poligrafologilor atestați și înregistrați, a aparatelor poligraf, a birourilor specializate pentru testare și a altor mijloace tehnice necesare testării;
- având în vedere bugetul de stat auster, autoritățile împuternicite întâmpină dificultăți în ceea ce privește identificarea surselor financiare pentru procurarea detectoarelor comportamentului simulat (poligraf) și pentru asigurarea procesului de instruire inițială și periodică a poligrafologilor, costurile acestor mijloace tehnice și servicii fiind considerabile;
- aparatul poligraf nu este inclus în Lista oficială a mijloacelor de măsurare și a măsurilor supuse controlului metrologic legal, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1042 din 13.09.2016⁹⁸, fapt care ar putea genera litigii în instanță;
- o problemă este și lipsa testelor standardizate pentru subiecții testați la poligraf.

Având în vedere cele constatate, Comisia a recomandat Guvernului următoarele:

- inițierea unui grup de lucru competent în scopul elaborării actelor normative de modificare a prevederilor legale în vigoare ambigui și neclare referitoare la forța probatorie a testărilor la poligraf, examinarea și identificarea unor soluții legale cu privire la certificarea standardizată a acestora;
- identificarea surselor financiare din bugetul de stat pentru procurarea aparatelor poligraf pentru autoritățile care actualmente nu le dețin, precum și pentru asigurarea procesului de instruire inițială și continuă a poligrafologilor;
- examinarea oportunității creării unui centru unic și independent de testare la detectorul comportamentului simulat, în cazul lipsei surselor financiare pentru obiectivele menționate.

96 Decizia Comisiei securitatea națională, apărare și ordine publică, CSN nr. 35 A din 01.02.2018, cu privire la controlul parlamentar asupra executării Legii nr. 269-XVI din 12.12.2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf), <https://bit.ly/2YcoAA6>

97 Hotărârea nr. 475 din 19.06.2014 cu privire la unele măsuri de realizare a Legii nr. 269-XVI din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf), Monitorul Oficial al RM, 2014, nr. 169–173, art. 521.

98 Hotărârea Guvernului nr. 1042 din 13.09.2016 cu privire la aprobarea Listei oficiale a mijloacelor de măsurare și a măsurilor supuse controlului metrologic legal, Monitorul Oficial al RM, 2016, nr. 306–313, art. 1130.

Autorităților cu drept de inițiere a testărilor la poligraf li s-a solicitat:

- implicarea activă pentru instituirea funcțiilor de poligrafologi și asistenți ai poligrafologilor în cadrul statelor de personal ale acestora;
- conștientizarea importanței rezultatelor testărilor la poligraf;
- raportarea semestrială către Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică despre executarea respectivei decizii.

Totodată, Comisia s-a angajat să monitorizeze anual implementarea deciziei.

În scopul executării acestei decizii, Comisa de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului, prin decizia președintelui nr. 1 din 21.03.2018, a instituit un grup de lucru în vederea elaborării și prezentării propunerilor de modificare a legislației în domeniul efectuării testărilor la poligraf.⁹⁹

Pe parcursul anului 2018¹⁰⁰, Comisia de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului s-a întrunit în două ședințe ordinare de lucru. În cadrul ședinței din 25.05.2018, au fost atestați și înregistrați în calitate de poligrafologi doi reprezentanți ai SIS. În cadrul ședinței din 19.12.2018, a fost ales un nou președinte al Comisiei – Victor Filip, șef Secție resurse umane, CNA.

⁹⁹ De altfel, un grup similar a fost instituit și prin ordinul MJ nr. 454 din 25.06.2018.

¹⁰⁰ Raportul de activitate al Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului, <https://bit.ly/2WrIMi1>

IV. FINALITATEA

4.1. Legalitate

Și în perioada monitorizată, deținem exemple de restabilire, prin hotărâri judecătorești, în serviciul public. Similar perioadelor anterioare, ne interesează în special cazurile ce țin de conducătorii oficiilor teritoriale ale CS. Astfel, prin Dispoziția Guvernului nr. 140 din 05.12.2018¹⁰¹, Valeriu Dodiță a fost restabilit, din data de 03.10.2018, în funcția de șef adjunct al Oficiului teritorial Bălți al CS. Actul este emis în scopul executării Hotărârii Judecătoriai municipiului Chișinău (sediul Rîșcani) din 03.10.2018 (dosarul nr. 3-860/2017)¹⁰². Prin această hotărâre, pe lângă restabilirea reclamantului în funcție, instanța a dispus:

- încasarea în mod solidar din contul părților (CS și Guvernul) în folosul reclamantului a salariului pentru absența forțată de la muncă, începând cu data de 05.07.2017¹⁰³ și până la 03.10.2018;
- încasarea în mod solidar din contul părților în folosul reclamantului a sumei de 7000 MDL cu titlu de prejudiciu moral și suma de 7000 MDL cu titlu de asistență juridică.

De remarcat că restabilirea s-a efectuat prin dispoziția Guvernului. De altfel, mai multe numiri și eliberări din funcție s-au efectuat prin dispoziții ale Guvernului. Cu titlu de exemplu, prin Dispoziția Guvernului nr. 153 din 26.12.2018¹⁰⁴, Laura Grecu a fost eliberată din funcția de președinte al CNAS, în baza cererii de demisie, pentru ca, ulterior, prin Dispoziția Guvernului nr. 154 din 28.12.2018¹⁰⁵, în funcție să fie numită Valentina Buliga. În asemenea cazuri, eliberarea și numirea în funcție prin dispoziție de Guvern constituie acțiuni echivoce care creează ambiguități. Or, în sensul art. 39 din Legea nr. 136 din 07.07.2017 cu privire la Guvern¹⁰⁶, dispoziția de Guvern este un act emis unilateral de Prim-ministru pentru organizarea activității interne a Guvernului, în timp ce, în conformitate cu art. 37 din legea citată, pentru organizarea executării legilor, dar și în vederea exercitării împuternicirilor sale, Guvernul adoptă hotărâri. Spre deosebire de dispoziție, hotărârea este un act colegial adoptat cu votul majorității membrilor Guvernului în cadrul ședinței. Reamintim că, în conformitate cu pct. 12 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 937 din 13.11.2014¹⁰⁷, CNAS este condusă de director general, numit în funcție și eliberat din funcție de către Guvern, având statut de persoană cu funcție de demnitate publică.

101 Dispoziția Guvernului nr. 140 din 05.12.2018 cu privire la restabilirea în funcție a domnului Valeriu Dodiță, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 448–460, art. 1289.

102 Hotărârea Judecătoriai municipiului Chișinău (sediul Rîșcani) din 03.10.2018 (dosarul nr. 3–860/2017), <https://bit.ly/2LtzVdO>

103 Funcționarul a fost eliberat din funcție prin Hotărârea Guvernului nr. 507 din 05.07.2017 cu privire la eliberarea din funcție a domnului Valeriu Dodiță, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 229–243, art. 600.

104 Dispoziția Guvernului nr. 153 din 26.12.2018 cu privire la eliberarea din funcție a doamnei Laura Grecu, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 512, art. 1344.

105 Dispoziția Guvernului nr. 154 din 26.12.2018 cu privire la numirea în funcție a doamnei Valentina Buliga, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 512, art. 1345.

106 Legea nr. 136 din 07.07.2017 cu privire la Guvern, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 252, art. 412.

107 Hotărârea Guvernului nr. 937 din 13.11.2014 cu privire la aprobarea regulamentului privind organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, Monitorul Oficial al RM, 2014, nr. 345–351, art. 1012.

4.2. Independență

Din perspectiva legalității, dar și din perspectiva independenței, una din problemele remarcate în rapoartele anterioare a constituit interimatul îndelungat al unor demnitari. În special, este exemplificator cazul lui Anatolie Golea, numit în funcția de director interimar al SPPS prin Hotărârea Guvernului nr. 1423 din 28.12.2016¹⁰⁸. Reamintim că, potrivit art. 8 din Legea nr. 134 din 13.06.2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat¹⁰⁹, SPPS este condus de un director, numit și eliberat din funcție de către Guvern, la propunerea Prim-ministrului. Directorul este asistat de un director adjunct, care este numit și eliberat din funcție de către Guvern, la propunerea directorului SPPS. Directorul și adjunctul lui dețin funcții de demnitate publică, obținute prin numire.

Un caz mai recent – Ion Sulă, numit în funcția de director general interimar al ANSA prin Dispoziția Guvernului nr. 138 din 05.12.2018.¹¹⁰ Reamintim că, în condițiile pct. 11 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600 din 27.06.2018¹¹¹, ANSA este condusă de directorul general, numit în și eliberat din funcție de către Guvern.

O altă problemă asupra căreia trebuie atrasă atenția sunt multiplele cazuri, în perioada monitorizată, de depunere a mandatelor înainte de termen. Cu titlu de exemplu, remarcăm cazul mai multor directori ai ANRE. Reamintim că la 30.11.2018, Parlamentul constata, în baza cererilor de demisie, încetarea mandatelor directorilor ANRE, Ghenadie Pârțu și Iurie Onica,¹¹² iar la 14.12.2018 – în privința lui Tudor Copaci, Sergiu Ciobanu, Octavian Lungu, din data de 01.03.2019.¹¹³ Ulterior, la 07.02.2019, au fost numiți în funcțiile de director Ștefan Creangă, Veaceslav Untilă, Octavian Calmîc și Eugen Carpov.¹¹⁴

Ghenadie Pârțu și Iurie Onica au fost desemnați în funcția de directori la 12.07.2013¹¹⁵, iar Octavian Lungu și Sergiu Ciobanu – la 24.12.2013¹¹⁶. De altfel, Parlamentul încercase, într-un anumit mod, să-i destituie din funcții, abrogând la 03.12.2015 hotărârile de desemnare a acestora.¹¹⁷ Ulterior, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională hotărârea de a abroga respectivele hotărâri

108 Hotărârea Guvernului nr. 1423 din 28.12.2016 cu privire la asigurarea interimatului funcției, Monitorul Oficial al RM, 2016, nr. 478–490, art. 1507.

109 Legea nr. 134 din 13.06.2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Monitorul Oficial al RM, 2015, nr. 361–369, art. 673.

110 Dispoziția Guvernului nr. 138 din 05.12.2018 cu privire la numirea în funcție a domnului Ion Sulă, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 448–460, art. 1287. Referitor la aspectele problematice ale numirii/eliberării din anumite funcții în temeiul unor dispoziții de Guvern, ne-am expus anterior.

111 Hotărârea cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Monitorul Oficial al RM, nr. 235–244, art. 656.

112 Hotărârea Parlamentului nr. 326 din 30.11.2018 privind încetarea mandatului unor directori ai Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 448–460, art. 751.

113 Hotărârea Parlamentului nr. 338 din 14.12.2018 privind încetarea mandatelor unor directori ai Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 499–503, art. 831.

114 Hotărârea Parlamentului nr. 3 din 07.02.2019 privind numirea în funcție a doi directori ai Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2019, nr. 48, art. 102; Hotărârea Parlamentului nr. 4 din 07.02.2019 privind numirea în funcție a doi directori ai Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2019, nr. 48, art. 103.

115 Hotărârea Parlamentului nr. 182 din 12.07.2013 privind desemnarea unor directori ai Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2013, nr. 152–158, art. 497.

116 Hotărârea Parlamentului nr. 340 din 24.12.2013 privind desemnarea unor directori ai Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2013, nr. 315–319, art. 866.

117 Hotărârea Parlamentului nr. 224 din 03.12.2015 pentru abrogarea hotărârilor Parlamentului privind desemnarea unor directori ai Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2015, nr. 332–339, art. 645.

de desemnare.¹¹⁸ Constatările Curții sunt de o importanță deosebită, mai multe aspecte ce țin de independența funcției fiind conceptualizate. Astfel, s-a subliniat că directorii ANRE dețin funcții publice, fiind persoane oficiale de stat, exponenți ai unui interes public deosebit. S-a reiterat faptul că, în scopul garantării independenței, persoanelor care exercită funcții de demnitate publică, normele constituționale și legale impun respectarea termenului mandatului. Curtea a reiterat și Hotărârea nr. 28 din 20.09.2013, în care s-a menționat că necesitatea stabilității mandatului de director al ANRE este determinată de obligațiile funcționale ale titularului, de rolul important în crearea unui cadru juridic pentru asigurarea eficienței energeticii, de aprovizionarea fiabilă a economiei naționale și a populației cu resurse energetice.¹¹⁹ Totodată, s-a relevat că instrumentele internaționale în domeniu cuprind o serie de stipulări pentru asigurarea independenței autorității de reglementare a sectorului energetic. În context, s-a reamintit că în 2010 RM a aderat la Comunitatea Energetică în calitate de membru cu drepturi depline. Din acest moment a devenit obligatorie respectarea normelor juridice internaționale. Potrivit acestora, autoritățile de reglementare din domeniul energeticii și gazelor naturale trebuie să fie pe deplin independente față de orice interese publice sau private, ceea ce nu exclude controlul judiciar și controlul parlamentar. În scopul de a proteja independența autorității de reglementare, membrii consiliului de administrare al autorității de reglementare este numit pentru un mandat fix de la cinci până la șapte ani, reînnoibil o singură dată. În context, Curtea a reamintit că, potrivit legislației comunitare, independența autorității de reglementare este o cerință legală obligatorie.

Revenind la directorii generali ai ANRE, Tudor Copaci a fost desemnat în funcția de director al ANRE la 30.03.2017 pe un termen de 6 ani,¹²⁰ fiind desemnat în funcția de director general al ANRE la 06.04.2017.¹²¹ Ulterior, la 07.02.2019, Tudor Copaci a fost eliberat și din funcția de director general al ANRE, în această funcție fiind investit Veaceslav Untilă pe un termen de 6 ani.¹²²

În fond, aceeași situație se constată și în cazul mai multor foști judecători ai Curții Constituționale. Reamintim că, în conformitate cu art. 6 alin. (1) din Legea nr. 317 din 13.12.1994 cu privire la Curtea constituțională¹²³, autoritatea se compune din 6 judecători, numiți pentru un mandat de 6 ani. Din fosta componență a Curții Constituționale, 4 judecători au demisionat, chiar dacă unii – nu cu mult timp, înainte de expirarea mandatului:

- Tudor Panțiru – 22.02.2013–31.01.2018;
- Igor Dolea – 22.02.2013–14.12.2018;
- Victor Popa – 04.04.2013–14.12.2018¹²⁴;
- Victoria Iftodi – 12.05.2017–20.03.2018¹²⁵.

118 Hotărârea Curții Constituționale nr. 30 din 08.12.2015 pentru controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 224 din 3 decembrie 2015 pentru abrogarea hotărârilor Parlamentului privind desemnarea unor directori ai Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (Sesizarea nr. 53a/2015), Monitorul Oficial al RM, 2016, nr. 69–77, art. 14.

119 Hotărârea Curții Constituționale nr. 28 din 20.09.2013 pentru controlul constituționalității unor hotărâri ale Parlamentului privind revocarea și desemnarea directorului general al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (Sesizarea nr. 34a/2013), Monitorul Oficial al RM, 2013, nr. 228–232, art. 37.

120 Hotărârea Parlamentului nr. 52 din 30.03.2017 privind desemnarea unui director al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 119–126, art. 200.

121 Hotărârea Parlamentului nr. 57 din 06.04.2017 privind desemnarea directorului general al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 119–126, art. 202.

122 Hotărârea Parlamentului nr. 9 din 07.02.2019 privind investirea în funcția de director general al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Monitorul Oficial al RM, 2019, nr. 48, art. 107.

123 Hotărârea Parlamentului nr. 317 din 13.12.1994 cu privire la Curtea Constituțională, Monitorul Oficial al RM, 1995, nr. 8, art. 86.

124 Victor Popa a fost numit în funcție prin Hotărârea Parlamentului nr. 61 din 29.03.2013 privind numirea unui judecător al Curții Constituționale, Monitorul Oficial al RM, 2013, nr. 75–81, art. 243.

125 A fost numită în funcție prin Hotărârea Parlamentului nr. 277 din 03.05.2017 cu privire la numirea în funcție a doamnei Victoria Iftodi, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 144–148, art. 352.

Un caz similar constituie și eliberarea din funcție, prin Hotărârea Parlamentului nr. 21 din 22.02.2018¹²⁶, a directorului SIS, Vitalie Pîrlig. Ulterior, prin Hotărârea Parlamentului nr. 75 din 03.05.2018¹²⁷, în această funcție a fost numit Vasile Botnari.

De altfel, deseori demisiile din funcții generează nedumerire.

Potrivit Vioricăi Zaharia, președinta Consiliului de Presă din RM, „de regulă, cele mai multe demisii sunt anunțate ca fiind din «proprie inițiativă». Rareori se întâmplă ca demisiile să survină în urma vreunui scandal public sau a unor abateri disciplinare. Când auzim de demisii din proprie inițiativă, ne gândim în primul rând la faptul că este vorba despre o mutare politică și că persoana a fost «determinată» să demisioneze, ca să facă loc altcuiva. În ultimii ani, prin acțiunile sale, guvernarea a descurajat presa să se intereseze de corectitudinea procedurilor de numire și demitere a funcționarilor (a se vedea «aterizarea» Silviei Radu la Primăria Chișinău, apoi la Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, precum și numirea lui Marcel Răducan la Consiliul Concurenței), astfel că jurnaliștii practic trec cu vederea această etapă și se concentrează și mai mult pe informația cine este persoana respectivă și ce prezintă ea ca profesionist.”

Reamintim că, în condițiile art. 42 din Legea concurenței, nr. 183 din 11.07.2012,¹²⁸ membrii, inclusiv președintele Consiliului Concurenței, sunt numiți în funcție prin hotărâre a Parlamentului, la propunerea Președintelui Parlamentului, cu avizul comisiei parlamentare de profil. Web site-ul Parlamentului¹²⁹ nu conține decât proiectul de hotărâre al Parlamentului, nota informativă și CV-urile persoanelor propuse spre numire, fără a fi plasat avizul comisiei parlamentare de profil. Persoanele propuse de Președintele Parlamentului au fost numite în funcție prin Hotărârea Parlamentului nr. 331 din 30.11.2018¹³⁰, acestea fiind: Marcel Răducan – în funcția de președinte al Plenului Consiliului Concurenței; Mihail Cibotaru – în funcția de vicepreședinte al Plenului Consiliului Concurenței; Ion Maxim – în funcția de vicepreședinte al Plenului Consiliului Concurenței; Ala Popescu – în funcția de membru al Plenului Consiliului Concurenței; Viorel Moșneaga – în funcția de membru al Plenului Consiliului Concurenței.

Revenind la independența funcției, o problemă constituie și practicile neuniforme ale autorităților în procesul de numire. Ca urmare, numirile devin imprezvizibile. Este cazul guvernatorului BNM. Reamintim că, în condițiile art. 23 din Legea nr. 548 din 21.07.1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei¹³¹, guvernatorul este numit de către Parlament la propunerea Președintelui Parlamentului. Legea nu prevede obligativitatea procedurii de concurs, însă, anterior, Parlamentul a recurs la concurs pentru selectarea candidatului potrivit. În perioada monitorizată, prin Hotărârea Parlamentului nr. 296 din 29.11.2018¹³², Octavian Armașu a fost numit în funcția de guvernator al BNM. Numirea a fost efectuată după ce funcția a devenit vacantă, ca urmare a acceptării de către Parlament a demisiei

126 Hotărârea Guvernului nr. 21 din 22.02.2018 privind eliberarea din funcție a directorului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 68–76, art. 152.

127 Hotărârea Parlamentului nr. 75 din 03.05.2018 privind numirea în funcție a directorului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 150–155, art. 293.

128 Legea concurenței, nr. 183 din 11.07.2012, Monitorul Oficial al RM, 2012, nr. 193–197, art. 667.

129 Parlamentul RM, Proiectul hotărârii privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței, <https://bit.ly/2Ji3Zq2>

130 Hotărârea Parlamentului nr. 331 din 30.11.2018 privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 448–460, art. 755.

131 Legea nr. 548 din 21.07.1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, Monitorul Oficial al RM, 1995, nr. 56–57, art. 624.

132 Hotărârea Parlamentului nr. 296 din 29.11.2018 cu privire la numirea Guvernatorului Băncii Naționale a Moldovei, Monitorul Oficial, 2018, nr. 448–460, art. 750.

din funcție a lui Sergiu Cioclea.¹³³ De altfel, nici Sergiu Cioclea nu a fost explicit în ceea ce privește motivele demisiei sale înainte de expirarea mandatului.

Nici Guvernul nu este suficient de previzibil în ceea ce privește funcțiile scoase la concurs. Astfel, fără concurs, aparent au fost obținute funcții, care, pornind de la calificările necesare, ar fi trebuit să fie ocupate neapărat prin concurs. Potrivit art. 21 din Legea nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului¹³⁴, SPCSB este condus de un director și doi directori adjuncți. Funcția de director și cea de director adjunct sunt funcții de demnitate publică. Directorul și directorul adjunct se numesc în funcție de către Guvern pentru un mandat de 5 ani, legea prescriind exact cerințele cărora trebuie să corespundă candidații. Legea nu prevede expres proceduri de concurs la numire. În perioada monitorizată, au fost numiți:

- Vasile Șarco, în funcția de director al SPCSB, prin Hotărârea Guvernului nr. 234 din 21.03.2018¹³⁵;
- Andrian Munteanu, în funcția de director adjunct al SPCSB, prin Hotărârea Guvernului nr. 286 din 04.04.2018¹³⁶;
- Evgheni Sîrbu, în funcția de director adjunct al SPCSB, prin Hotărârea Guvernului nr. 287 din 04.04.2018¹³⁷.

Este și cazul directorilor ANRCETI. Reamintim că, potrivit art. 11 din Legea comunicațiilor electronice, nr. 241 din 15.11.2007¹³⁸, autoritatea este condusă de un Consiliu de administrație, constituit din președintele consiliului, care este și directorul ANRCETI, și doi membri ai consiliului, directori adjuncți ai ANRCETI. Directorul și directorii adjuncți sunt desemnați de către Guvern pentru un termen de 4 ani. În perioada monitorizată, în funcția de director ANRCETI, prin Hotărârea Guvernului nr. 661 din 11.07.2018¹³⁹, este numit Octavian Rău.

Neasigurarea independenței funcției este remarcată ca problemă și în cazul Judiciarului. Ca soluție a fost identificată revizuirea modului de numire a judecătorilor CSJ, dar și a componenței CSM. În vederea depolitizării justiției, a fost anunțată elaborarea și promovarea unui proiect de lege – proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova (nr. 10 din 18.01.2018)¹⁴⁰. Proiectul a fost inițiat de Guvern, autor nemijlocit fiind MJ.¹⁴¹ În esență, proiectul vizează revizuirea Constituției în partea ce ține de: statutul, modul de numire și imunitatea judecătorului; finanțarea sistemului judecătoresc; rolul, componența și competențele CSM.

Proiectul prevede:

- modificarea art. 116 alin. (2) din Constituție, dar și abrogarea alineatelor (3) și (4), astfel încât toți judecătorii să se numească în funcție, în condițiile legii, până la atingerea plafonului de vârstă, la propunerea CSM, de către Președintele RM, care ar putea respinge o singură dată candidatura propusă. Prin textul modificat al normei nu numai se uniformizează procedurile

133 Hotărârea Parlamentului nr. 264 din 23.11.2018 privind demisia Guvernatorului Băncii Naționale a Moldovei, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 441–447, art. 719.

134 Legea nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 58–66, art. 133.

135 Hotărârea Guvernului nr. 234 din 21.03.2018 cu privire la numirea în funcție a domnului Vasile Șarco, Monitorul Oficial al RM, nr. 95–104, art. 267.

136 Hotărârea Guvernului nr. 286 din 04.04.2018 cu privire la numirea în funcție a domnului Andrian Munteanu, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 113–120, art. 325.

137 Hotărârea Guvernului nr. 287 din 04.04.2018 cu privire la numirea în funcție a domnului Evgheni Sîrbu, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 113–120, art. 326.

138 Legea comunicațiilor electronice, nr. 241 din 15.11.2017, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 399–410, art. 679.

139 Hotărârea Guvernului nr. 661 din 11.07.2018 cu privire la numirea în funcție a domnului Octavian Rău, Monitorul Oficial al RM, 2018, nr. 256–265, art. 720.

140 Parlamentul RM, Proiectul legii pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova (art. 116, 121, 121/1, 122, 123), <https://bit.ly/2Jmh4OV>

141 Proiectul a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 951/2017.

de numire a judecătorilor și se exclude censul de vârstă pentru numirea judecătorilor curților de apel și ai CSJ, dar și se exclude termenul inițial de 5 ani de numire a judecătorilor;

- completarea art. 121 cu prevederi care ar face obligatorie consultarea CSM în procesul elaborării, examinării, aprobării și modificării bugetului de stat în partea ce ține de alocarea mijloacelor financiare instanțelor judecătorești;
- completarea Constituției cu un articol privind rolul CSM de garant al independenței autorității judecătorești;
- modificarea art. 122 astfel încât CSM să fie constituit, într-o parte importantă, din judecători, aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor, reprezentând toate nivelurile instanțelor judecătorești, și reprezentanți ai societății civile cu experiență în domeniul dreptului. Modul și procedura de alegere sau numire a membrilor CSM urma să fie stabilite prin lege.

Proiectul a fost elaborat, mai degrabă, pentru a realiza una din acțiuni (L1, Titlul III, pct. 12, sub. (1)) din Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de asociere RM-UE în perioada 2017–2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 30.12.2016¹⁴². Ulterior, acțiunea a fost preluată de Programul legislativ pentru implementarea Acordului de asociere RM-UE pentru anul 2017, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1 din 24.02.2017¹⁴³. De altfel, acțiunea a constituit una din restanțele cronice, fiind prevăzută și de Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16.02.2012¹⁴⁴, acțiunea fiind subscrisă pilonului I din documentul strategic¹⁴⁵ – Consolidarea independenței, responsabilității, imparțialității, eficienței și transparenței sistemului judecătoresc. Este de notat că proiectul este și în spiritul mai multor standarde internaționale în domeniu.¹⁴⁶

Din păcate, proiectul a rămas nedezbătut în plenul Legislativului. De altfel, proiectul nu reprezenta o noutate. Or, un proiect similar a fost înregistrat în Parlament cu nr. 187 din 03.05.2016, fiind adoptat în prima lectură la 13.04.2017¹⁴⁷. Ulterior, proiectul a fost declarat nul, motivul invocat fiind neadoptarea legii constituționale timp de un an de la prezentarea inițiativei de modificare.

4.3. Integritate

Anul 2018 a fost marcat și prin încercarea de a instituționaliza un nou instrument anticorupție – certificatul de integritate. Conceptul, la moment, se regăsește în câteva acte normative:

- Legea integrității, nr. 82 din 25.05.2017¹⁴⁸;

142 Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 30.12.2016 cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017–2019, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 103–108, art. 271.

143 Hotărârea Parlamentului nr. 1 din 24.02.2017 privind aprobarea Programului legislativ pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, pentru anul 2017, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 144–148, art. 232.

144 Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16.02.2012 privind aprobarea Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, Monitorul Oficial al RM, 2012, nr. 109–112, art. 371.

145 Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, aprobată prin Legea nr. 231 din 25.11.2011, Monitorul Oficial al RM, 2012, nr. 1–6, art. 6.

146 Ne referim la: Recomandarea Rec (2010)12 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile; Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară; Principiile de bază privind independența justiției, aprobate prin rezoluțiile Adunării Generale a Națiunilor Unite 40/32 din 29.11.1985 și 40/146 din 13.12.1985; Avizul nr. 10/2007 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni referitor la Consiliul Justiției în serviciul societății; Recomandările OSCE/ODIHR de la Kiev privind independența judiciară în Europa de Est, Caucazul de Sud și Asia Centrală (2010).

147 Parlamentul RM, Proiectul legii pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova (art. 116, 121, 121/1, 122, 123), <https://bit.ly/2H2nsYZ>

148 Legea integrității, nr. 82 din 25.05.2017, Monitorul Oficial al RM, 2017, nr. 229–243, art. 360.

- Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate¹⁴⁹;
- Codul electoral al RM, nr. 1381 din 21.11.1997¹⁵⁰;
- Regulamentul cu privire la ocuparea funcției publice prin concurs, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009¹⁵¹;
- Regulamentul cu privire la ordinea de eliberare a certificatelor de integritate, aprobat prin ordinul comun al ANI, ASP și INP, nr. 90/653/07 din 09.10.2018¹⁵².

Cadrul legal a fost dezvoltat, inclusiv și din motivul utilizării, în diferite acte normative, a diferitor denumiri pentru un document, care în esență era unul și același:

- informația privind stările de incompatibilitate nesoluționate, privind conflictele de interese sancționate;
- certificatul de integritate;
- avizul privind cadrul de integritate.

În esență, certificatul de integritate este un document oficial care conține informații pentru ultimii 3 ani despre averile nejustificate constatate, conflictele de interese consumate constatate, restricțiile încălcate constatate, incompatibilitățile nesoluționate constatate, limitările încălcate constatate și interdicțiile de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, care rezultă din actele de constatare ale ANI sau din hotărârile judecătorești rămase definitive.

Certificatul de integritate este valabil 3 luni, include informațiile despre hotărârile judecătorești definitive și actele de constatare definitive ale ANI, se eliberează în termen de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării. Pentru candidații la alegerile locale sau parlamentare, certificatul se prezintă la CEC sau consiliile electorale de circumscripție în termen de 30 de zile până la ziua alegerilor.

Sunt obligate să solicite certificat de integritate:

- persoanele care vor să candideze la o funcție eligibilă (deputat în Parlament sau în Adunarea Populară a Găgăuziei, Președinte al RM, primar, consilier local, bașcan al Găgăuziei);
- conducătorii autorităților publice pentru candidații înscriși la concursul de angajare.

CertIFICATELE DE INTEGRITATE SUNT ELIBERATE DE ANI, ÎN MOD GRATUIT. Solicitantul trebuie să depună personal sau prin împuternicit cu procură autentificată notarial, o cerere scrisă, semnată personal și însoțită de copia buletinului de identitate. Candidații la alegerile parlamentare și prezidențiale depun personal cereri la sediul ANI, iar aleșii locali (primarii, consilierii, bașcanul și deputații în Adunarea Populară a UTA Găgăuzia) – la sediile ASP. Certificatul de integritate se eliberează personal solicitantului, la sediul instituției unde a depus cererea.

Din informațiile oferite de ANI¹⁵³, în perioada 13.11.2018–24.01.2019, în adresa ANI au parvenit 1604 cereri din partea persoanelor intenționate să ocupe o funcție eligibilă, din care 9 cereri nu au corespuns condițiilor (lipsea semnătura solicitantului și originalul procurii, iar documentele anexate nu corespundeau cerințelor). Urmare a examinării cererii, au fost perfectate 1595 certificate de integritate, dintre care 6 conțineau mențiuni.

149 Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Monitorul Oficial al RM, 2016, nr. 245–246, art. 511.

150 Codul electoral al RM, nr. 1381 din 21.11.1997, Monitorul Oficial al RM, 1997, nr. 81, art. 667.

151 Hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Monitorul Oficial al RM, 2009, nr. 55–56, art. 249.

152 Regulamentul cu privire la ordinea de eliberare a certificatelor de integritate, aprobat prin ordinul comun al ANI, ASP, INP nr. 90/653/07 din 09.10.2018.

153 Autoritatea Națională de Integritate, Bilanțul ANI cu privire la activitatea de eliberare a certificatului de integritate în perioada 13.11.2018–24.01.2019, <https://bit.ly/2Jk0XQ>

4.4. Transparență

Rămân problematice mai multe aspecte ce țin de transparență. Ne-am expus asupra acestora atunci când am abordat modul de organizare și desfășurare a concursurilor. Este de menționat că, în perioada monitorizată, situația pare să se agraveze.

Spre exemplu menționăm cazul ANI. Abia devenită funcțională după reformare, autoritatea pare să fie tentată să limiteze accesul la informațiile pe care le deține.¹⁵⁴ Portalul www.moldovacurata.md a solicitat numele și prenumele subiecților declarării veniturilor și intereselor personale care au cerut în instanță anularea actelor de constatare adoptate de fosta CNI. În răspunsul oficial, ANI a insistat asupra faptului că informația solicitată ar conține date cu caracter personal. Este de notat că pe site-ul fostei CNI exista o rubrică unde erau indicate toate dosarele de judecată în care era implicată autoritatea. Astfel publicul reușea să monitorizeze finalitatea actelor contestate. Din momentul reorganizării CNI în ANI, de pe web site a dispărut evidența acestor dosare în instanța de judecată. În opinia noastră, în speță, sunt aplicabile prevederile art. 10 din Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind datele cu caracter personal¹⁵⁵. Potrivit normelor citate, limitările/restricțiile la eliberarea informațiilor nu se aplică în situația în care prelucrarea datelor se face exclusiv în scopuri jurnalistice și dacă informațiile sunt strâns legate de calitatea de persoană publică a subiectului datelor cu caracter personal sau de caracterul public al faptelor în care acesta este implicat. Abordarea ANI este contrară spiritului standardelor internaționale, cum ar fi Directiva nr. 2003/98/CE a Parlamentului European și Consiliului privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, care, prin pct. 16, reafirmă că punerea la dispoziția publicului a tuturor documentelor general disponibile deținute de sectorul public, care se referă nu numai la procesul politic, ci și la cel legal și administrativ, reprezintă un instrument fundamental pentru dezvoltarea dreptului la cunoaștere, care este un principiu de bază al democrației.

Este descurajant și caracterul limitat al informațiilor furnizate de autorități privind mersul reformei administrației publice.

Potrivit lui Viorel Pîrvan, expert, Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”, „procesul de reformare a administrației publice deviază de la cerințele referitoare la transparență, accesibilitate și deschiderea informațiilor. Guvernul, Cancelaria de Stat, precum și entitățile responsabile de planificarea strategică și implementarea reformei, nu aduc la cunoștința publicului informații sistematizate privind mersul reformei, acțiunile realizate, progresele în atingerea obiectivelor enumerate în strategie, restanțele înregistrate la capitolul implementare. Accesul publicului este limitat de facto doar la «urmărirea» inițiativelor și ulterior a actelor normative publicate pe web. Opacitatea informațiilor nu aduce nici un beneficiu procesului de reformare și atingerea rezultatelor scontate.”

De remarcat că, din momentul demarării procesului de reformare, autoritățile oferă mult mai dozat informații privind managementul funcției publice. Cu titlu de exemplu, din momentul demarării reformei, pe site-ul CS nu mai sunt plasate rapoartele anuale cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, ultimul fiind cel elaborat pentru anul 2016.

¹⁵⁴ Lilia Zaharia, ANI ascunde informațiile de interes public. A refuzat să divulge cine sunt demnitarii care au cerut în instanță anularea actelor fostei CNI, <https://bit.ly/2Wtr1xV>

¹⁵⁵ Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal, Monitorul Oficial al RM, 2011, nr. 170–175, art. 492.

CONSIDERAȚII FINALE: CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Date fiind cele constatate, pornind de la grila de evaluare utilizată în rapoartele anterioare, dimensiunile monitorizate pot fi evaluate după cum urmează în tabelul de mai jos:

Dimensiune	2016	2017	2018	Note
Cadrul legal	mediu	mediu	mediu	Există prevederi, însă acestea nu acoperă toate situațiile/aspectele/procedurile și nu sunt suficient de clare și aplicabile. Este de menționat că unele din problemele remarcate în rapoartele anterioare au fost depășite prin amendamente legislative. Ne referim la uniformizarea terminologică în ceea ce privește certificatul de integritate, precum și caracterul neeliminativ al rezultatului testului la poligraf în concursul pentru suplinirea funcțiilor de președinte și vicepreședinte al ANI.
Cadrul instituțional	mediu	mediu	mediu	Au fost înființate entități (comisii de concurs) sau competențele de rigoare au fost delegate unor entități existente, însă acestea au funcționat limitat sau ineficient.
Punerea în aplicare	mediu	minim	minim	Prevederile se pun în aplicare, însă limitat. Calificativul este acordat din cauza indisponibilității unor informații exacte privind aplicarea procedurilor de verificare a candidaților, precum și a testelor cu utilizarea poligrafului.
Finalitatea	mediu	minim	minim	Principiile legalității, independenței, integrității, transparenței sunt garantate limitat. Calificativul este acordat, în special, din cauza eșecurilor în garantarea principiilor independenței și transparenței.

Comparativ cu anul precedent monitorizat, situația a rămas aceeași. Totuși, în comparație cu anul 2016, remarcăm involuții în ceea ce privește Punerea în aplicare și Finalitatea.

Pornind de la premisa că o bună parte a recomandărilor formulate în rapoartele anterioare rămân actuale, dar și având în vedere evoluțiile anului 2018, reținem necesitatea:

- îmbunătățirii Legii nr. 199/2010, în special, prin completarea cu prevederi generale referitoare la exigențele funcției de demnitate publică și temeiurile încetării acesteia înainte de termen;
- definirii, în Legea nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și intereselor personale, a noțiunilor de activitate didactică, științifică, de creație, dar și a noțiunilor de activitate/funcție remunerată/retribuită;
- elaborării și adoptării unui act legislativ unic care ar prevedea modul de organizare și desfășurare de către Parlament a concursului pentru ocuparea funcțiilor de demnitate publică;

- îmbunătățirii Legii nr. 271/2008, inclusiv în vederea evitării oricăror suprapuneri cu Legea nr. 245/2008, recomandările detaliate în acest sens conținându-se în Raportul: *Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2016*, Promo-LEX, Chișinău, 2017, pp. 17–18;
- îmbunătățirii Legii nr. 269/2008, recomandările detaliate în acest sens conținându-se în Raportul: *Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2016*, Promo-LEX, Chișinău, 2017, pp. 18–22;
- asigurării resurselor (umane și materiale) necesare testării la poligraf, precum și utilizării, în procesul de testare la poligraf, a mijloacelor tehnice care corespund cerințelor stabilite de legislație privind reglementarea tehnică;
- revizuirii componenței CSM și modului de numire a judecătorilor CSJ în vederea depoliti-zării acestor funcții;
- respectării prevederilor legale referitoare la organizarea/desfășurarea concursurilor și du-rata mandatelor, inclusiv evitarea mandatelor extinse și interimatelor îndelungate;
- informării efective a publicului privind concursurile organizate și desfășurate, inclusiv prin prezentarea în rapoartele instituționale de activitate a informațiilor privind aplica-rea procedurilor de verificare candidaților și testelor cu utilizarea poligrafului, precum și a informațiilor ample referitoare la rezultatele concursurilor;
- informării efective a publicului privind implementarea procedurilor de personal în cadrul autorităților publice, inclusiv prin elaborarea și plasarea pe web site de către CS a rapoar-telor anuale de rigoare în termene utile (preferabil – trimestrul I al anului următor celui de referință);
- informării efective a publicului privind mersul reformei administrației publice, inclusiv prin elaborarea și plasarea pe web site-ul Guvernului a rapoartelor de monitorizare;
- sporirii transparenței concursurilor prin îmbunătățirea resurselor web – portalurile ar tre-bui să fie mai previzibile și ordonate și să conțină prevederi legale relevante pentru proce-durile de concurs, componența comisiilor de concurs, anunțurile publice referitoare la lan-sarea concursurilor, rezultatele concursurilor, numărul de participanți și persoane admise la concurs, informații referitoare la învingător, nota finală obținută de acesta în rezultatul concursului.

ABREVIERI

AMDM	Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale
ANCD	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare
ANI	Autoritatea Națională de Integritate
ANRCETI	Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației
ANRE	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
ANSA	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
ANSC	Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor
APP	Agenția Proprietății Publice
ASP	Agenția Servicii Publice
AȘM	Academia de Științe a Moldovei
BNM	Banca Națională a Moldovei
CCA	Consiliul Coordonator al Audiovizualului
CEC	Comisia Electorală Centrală
CNA	Centrul Național Anticorupție
CNAA	Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare
CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
CNI	Comisia Națională de Integritate
CNP	Consiliul Național de Participare
CNPDCP	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare
CS	Cancelaria de Stat
CSC	Centrul Serviciului Civil
CSJ	Curtea Supremă de Justiție
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
ICE	Institutul de Cercetări Economice
INJ	Institutul Național al Justiției
INP	Inspectoratul Național de Probațiune
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MECC	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
MEI	Ministerul Economiei și Infrastructurii
MJ	Ministerul Justiției
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
SIS	Serviciul de Informații și Securitate
SPPS	Serviciul de Protecție și Pază de Stat
SSA	Serviciul de Stat de Arhivă
SSCS	Serviciul de Stat de Curieri Speciali
SPCSB	Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor
UCCM	Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova

Asociația Promo-LEX

Ștefan cel Mare 127, Chișinău, Republica Moldova
tel./fax: + 373 / 22 45 00 24, 44 96 26

e-mail: info@promolex.md, web: www.promolex.md, www.monitor.md

Pentru corespondență: C.P. 89. MD-2004, Chișinău, Republica Moldova